

“ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,,

Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ

ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ

‘Ο Πρώτος. ‘Ο ‘Ομόσπονδος Σύνδεσμος. ‘Η ‘Ιερά ‘Επιστοασία.
‘Η Σύναξις τῶν ‘Αντιπροσώπων (‘Ιερά Κοινότης).

‘Ο θεσμός τοῦ Πρώτου κατέπεσε τελείως εὐθύς μετὰ τὴν ἄλωσιν.

Ἐκ τινος γράμματος τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Α΄ πληροφορούμεθα ὅτι ἡ κανονικὴ χειροτονία τοῦ Πρώτου παρημελήθη καὶ τὰ δίκαια αὐτοῦ περιῆλθον εἰς νάρκην κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν 1430-1502. ‘Ο Πατριάρχης ἔγραφεν εἰς τοὺς ‘Αγιορείτας ὅτι πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν κακῶς παρεισφυσάντων ἔπρεπε ν’ ἀρχίσουν ἐκ τῆς ὑπ’ αὐτοῦ χειροτονίας τοῦ Πρώτου καὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς Λαύρας κατὰ παλαιὸν νόμον καὶ τύπον.

Εὐτυχέστερος ὑπῆρξεν εἰς τὰς προσπάθειάς αὐτοῦ ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σίλβεστρος. Οὗτος ἐκτὸς τῆς ἐπιτυχίας νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς Λαυριώτας καὶ Βατοπεδινοὺς ἐκ τῆς ἰδιορρυθμίου εἰς τὴν κοινοβιακὴν ζωὴν, ἐπελήφθη μετὰ τοῦ Πρώτου καὶ ἄλλων ἡγουμένων γενικωτέρας τινὸς θεραπείας, ἧτις κατεστρώθη ἐν σιγγιλλίῳ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τῷ 1575, ὑπογραφέντος καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας Γερασίμου.

Τὸ τυπικὸν τοῦτο περιέχει τὰς ἑξῆς ἐν περιλήψει διατάξεις:

Ἐπενθυμίζονται εἰς τοὺς μοναχοὺς αἱ πρὸς τὸν Κύριον συνθῆκαι αὐτῶν καὶ προτρέπει αὐτοὺς εἰς ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, πρὸ παντὸς ὅμως εἰς τὸν σωτήριον καὶ θεῖον κοινοβιακὸν τύπον.

Ὅριζει ὅπως οἱ κοσμικοὶ ἐργάται ἐντὸς τριετίας, ἐὰν δὲν καροῦν μοναχοί, ν' ἀπομακρύνωνται τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἐμποδίζει τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν χρῆσιν οἴνοπνεύματος καὶ τὴν συλλογὴν καστάνων πρὸς ἐμπορίαν.

Ἀπαγορεύει τὴν σπορὰν ἐν Ἄθῳ σίτου καὶ κριθῆς, ἐπιτρέπει μόνον ὄσπριον.

Ἡ τιμὴ τῶν φουντουκίων ὀρίζεται εἰς ἕξ ἄσπρα τὸ πινάκιον, τῶν κερασιῶν πέντε καὶ τοῦ ἐλαίου ὀκτὼ ἄσπρα ἢ λίτρα, ἀπαγορευμένης τῆς πωλήσεως τούτων ὑπὸ τῶν μοναχῶν ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἀπαγορεύει τὴν φύτευσιν ἀμπέλων εἰς τὰς σκῆτας, «οὐ γάρ πολυκτῆμονα τὸν ἀσκητὴν εἶναι,» ἐπιτρέπει μόνον ὀλίγα κλήματα πρὸς βρωσιν σταφυλῶν.

Εἰς τὸ τυπικὸν τοῦτο παραδόξως δὲν γίνεται οὐδεμία μνεία περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Πρώτου. Ἐκ τούτου φανεροῦται ὅτι ὁ ἀπλῶς μνημονευόμενος εἰς τὸ τυπικὸν Πρῶτος κατέστη σκια καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέλιπε τελείως ὁ θεσμὸς οὗτος.

Οἱ εἴκοσιν ἠγούμενοι ἢ προηγούμενοι ἢ σκευοφύλακες τῶν ἰσαριθμῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ ἕξ ἀφορμῆς τῆς καταπτώσεως τοῦ Πρώτου, συνήρχοντο ἐκτάκτως μὲν, ἀλλὰ συχνάκις ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα (1661), οἱ ἠγούμενοι ἐπώλησαν εἰς τὰς Μονὰς τὰ πέριξ τοῦ ναοῦ τοῦ πρωτάτου ἐναπομείναντα κελία τοῦ ἀπερχομένου Πρώτου, καταναλύσαντες οὕτω καὶ τὸ τελευταῖον ὄρατὸν ἴχνος τῶν δικαίων αὐτοῦ. Μόνον ὁ ναὸς σώζει ἀκόμη τὴν ἐκ τοῦ Πρώτου ἐπωνυμίαν, "Πρωτᾶτον" καλούμενος.

II

Ἡ δεινότης τῶν καιρῶν καὶ ἡ ἔλλειψις ὑπευθύνου περιήγαγε εἰς οἰκτρὸν σημεῖον τὰ οἰκονομικά τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Τὸ κακὸν ἐκορυφώθη μετὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ὥστε ὁ Πατριάρχης Γαβριὴλ Δ. συμφωνούντων τῆς Ἱ. Συνόδου, τῶν ἀρχόντων τοῦ κοινοῦ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τῶν ἀγιορειτῶν προῖ-

σταμένων καὶ τῶν λοιπῶν λογάδων τοῦ γένους, πρὸς θεραπείαν τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας, ἐξέδωκε τῷ 1783 σιγγίλλιον τυπικὸν ἐκ 18 ἄρθρων. Διὰ τούτου συνεστήθη τὸ σῶμα τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστασίας, ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ θαυμασιώτερος καὶ εὐτυχέστερος θεσμὸς καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τοῦ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μοναχισμοῦ, λειτουργῶν μέχρι σήμερον, μὲ σημαντικὴν ὅμως μείωσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐλήφθη πρόνοια περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν Καρυῶν καὶ περὶ ὄσων ἄλλων εἶχον ἀνάγκην θεραπείας.

Παραθέτομεν καὶ τοῦτο ἐν περιλήψει :

Α' Τὴν πρώτην Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους ἐγκαθίστανται τέσσαρες ἐπιστάται προεσιῶτες φρόνιμοι, ἐγγράμματοι καὶ πεπειραμένοι ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν τεσσάρων πεντάδων τῶν 20 Ἱερῶν Μονῶν, ἧτοι ἐνὸς ἐξ ἐκάστης αὐτῶν.

Β' Νὰ συντριβῇ ἡ σφραγὶς τῆς Κοινότητος καὶ νὰ τεθῇ εἰς χρῆσιν ἡ νέα σφραγὶς ἢ φέρουσα γράμματα Ἑλληνιστὶ καὶ Τουρκιστὶ καὶ ἀποτελουμένη ἀπὸ τέσσαρα μέρη. Δι' αὐτῆς νὰ σφραγίζηται πᾶν ἔγγραφον πλὴν χρεωστικῶν ὁμολόγων. Ἐκαστον τῶν τεσσάρων τμημάτων τῆς σφραγίδος θὰ κρατῇ ἰδιαιτέρως εἰς ἕκαστος τῶν ἐπιστατῶν.

Γ' Ἀκυροῦνται ὅλαι αἱ χρεωστικαὶ ὁμολογίαι αἱ μὴ ἐμφανισθεῖσαι καὶ μὴ καταχωρηθεῖσαι εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξελεγχθεῖσαν δοσοληψίαν τῆς Ἱ. Κοινότητος.

Δ' Ὅλαι αἱ διαφοραὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν πρὸς ἀλλήλας ἀνακρίνονται καὶ θεωροῦνται ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν, ἐὰν δὲ δὲν τακτοποιηθῶν, θεωροῦνται δευτεροβαθμίως ὑπὸ τῆς Συνάξεως (τῶν 20) καὶ ἐν τέλει ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει ἐκθέσεως τῆς Συνάξεως.

Ε' Ὁ προσωπικὸς φόρος (χαράς) διανέμεται κατ' ἄτομον.

ΣΤ' «Τὰ συμβαίνοντα ἔξοδα νὰ διανέμονται κατ' ἀναλογίαν τῶν λοιπῶν δοσιμάτων».

Ζ' Ὁ ἀναχωρῶν τῆς οἰκείας Μονῆς καὶ εἰς ἄλλην ἢ εἰς κελλὶον εἰσερχόμενος νὰ μὴ γίνεται δεκτὸς ἄνευ ἐγγράφου ἀπολυτηρίου τοῦ προεσιῶτος αὐτοῦ.

Η' Πᾶς μοναχὸς ἐξερχόμενος τοῦ Ὄρους ὀφείλει νὰ φέρῃ συστατικὰ γράμματα τῆς οἰκείας Μονῆς καὶ τῶν ἐπιστατῶν.

Θ' Ὁ Μέλλων νὰ ἐξέλθῃ ἀσκητῆς λαμβάνει τὴν ἄδειαν ἀπὸ

ἐπιστάτας ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἐφόσον οὗτοι ἐγκρίνουν τοὺς λόγους τῆς ἐξόδου. Ὁ παραβάτης ζημιοῦται τὴν καλύβην αὐτοῦ.

Γ' Ἐὰν συμβῆ καταδρομὴ Μονῆς τινός, αἱ λοιπαὶ νὰ παρέχουν τὴν ἠθικὴν αὐτῶν συνδρομὴν, ἀποστέλλουσαι ἰδίᾳ δαπάνη ἀπεσταλμένους εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἀλλαχοῦ, ὑπακούοντες εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ἱ. Ἐπιστασίας.

ΙΑ' Ἀναπτυχθέντος ἐπιζημίως τοῦ ἐν Καρυαῖς ἐμπορίου, περιορίζεται τοῦτο τοῦ λοιποῦ εἰς τέσσαρα καταστήματα « δύο μπακάλικα καὶ δύο ἀχτάρικα », δίδοντα δικαίωμα τι εἰς τὸ Κοινὸν Ταμεῖον.

ΙΒ' Τὰ κατάστιχα τῶν δοσοληψιῶν τῶν σκευοφυλάκων τῶν μικρῶν Μονῶν νὰ ἐξελέγχωνται καὶ κυρῶνται ὑπὸ τῶν Ἐπιστατῶν.

ΙΓ' Ὅσοι ἔχουν χρήματα νὰ διαθέτουν ταῦτα ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

ΙΔ' Οἱ κελλιῶται ἐκτὸς τῶν ἄλλων φόρων νὰ δίδουν εἰς τὸ Κοινὸν 7.000 γρόσια ἐτησίως.

ΙΕ' Οὐδεὶς μοναχὸς ἀνήκων εἰς Μονὴν ἐπιτρέπεται νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς σκήτην.

ΙΣΤ' Ὅστις Ἁγιορείτης προσπαθήσῃ νὰ γίνῃ ἀρχιερεὺς, νὰ τιμωρῆται παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὴ γίνεται δεκτός.

ΙΖ' Τῶν προσερχομένων εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἵνα χειροτονηθοῦν διάκονοι καὶ ἱερεῖς καὶ ἐπιτρέψουν εἰς τὸν κόσμον, νὰ ἐξετάζωνται καλῶς τὰ συστατικὰ τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν, ἄλλως νὰ δοκιμάζωνται οὗτοι ἐπὶ διαιτίαν.

ΙΗ' Οἱ ἀσκηταὶ νὰ παραδόνουν εἰς τοὺς ἐπιστάτας τὰς σφραγίδας τὰς ὁποίας ἔχουν καὶ τοῦ λοιποῦ νὰ ἔχουν ἰσχὴν μόνον αἱ σφραγίδες τῶν 20 Μονῶν καὶ τῆς Ἱ. Ἐπιστασίας.

Δυστυχῶς ἀπώλεσεν ἡ Ἱερὰ Ἐπιστασία τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ ἤδη εἶναι μία ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἐκκληροῦσα συγχρόνως καθήκοντα δημαρχικὰ καὶ εἰρηνοδίκου ἐν τῇ πολίχνῃ τῶν Καρυῶν, ὡς διαγράφονται ταῦτα ὑπὸ τῶν ἄρθρων 28-40 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς Κανονισμοῦ. Ἡ ἀπώ-
 λεια τῶν δικαιωμάτων τούτων τῆς Ἱ. Ἐπιστασίας, δυνάμεθα νὰ
 εἰπωμεν, ἐζημίωσε τὸ Ἅγιον Ὄρος.

III

Τὸ αἰώνιον ζήτημα τῆς ἀγορᾶς τῶν Καρυῶν φαίνεται ὅτι δὲν ἔμελλε νὰ εὔρη ποτὲ διαρκῆ τινὰ λύσιν ἀνάλογον πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐπειδὴ δὲ ἐξεδηλώθησαν τάσεις πρὸς ἀθιέτησιν τῶν ἀποφασισθέντων διὰ τοῦ ἀνωτέρω τυπικοῦ, ἡ Σύναξις προέβη τῷ 1791 εἰς σύνταξιν ἐτέρου εἰκοσασφραγίστου πρακτικοῦ ἐνισχύσασα τὰ πρότερον μέτρα διὰ νέων ἀποφάσεων αὐτῆς, συμπληρώσασα ταυτοχρόνως τὰ παρατηρηθέντα κενά. Αἰτήσῃ δὲ τῆς Συνάξεως, ὁ Πατριάρχης Νεόφυτος Ζ' τῷ 1793 ἐνίσχυσε τὰς ἀποφάσεις ταύτας διὰ συνοδικοῦ συγγιλιώδους γράμματος.

Τῷ 1810 ἐγένετο νέον τυπικὸν ὑπὸ τῶν Ἁγιορειτῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ πρὸ αὐτοῦ.

Περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν Καρυῶν ἐλήφθησαν ὑπὸ τῆς Συνάξεως ἀτελεσφορήτως καὶ ἄλλα μέτρα μετὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΘ' αἰῶνος.

Τῷ 1864 οἱ κελλιῶται καὶ οἱ ἀσκηταὶ ἀνεφέρθησαν εἰς τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον Γ' καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὡς ἀδικούμενοι δῆθεν ὑπὸ τῶν κυριάρχων Μονῶν. Παραστάνων δὲ ἀντιπροσώπων παρ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἡ Ἐκκλησία διὰ γράμματος αὐτῆς ἐκύρωσε τὰ Πατριαρχικὰ δίκαια τῶν Μονῶν, τῶν ὁποίων εἶναι ἐξαρτήματα καὶ ἰδιοκτησία τὰ κελλία καὶ αἱ σκῆται κατὰ τὰ ἀρχαῖα δίκαια, τὴν τάξιν καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ ἱεροῦ τόπου.

Τῷ 1891 ἡ Σύναξις τῶν ἀντιπροσώπων ἢ ἡ Ἱερὰ Κοινότης ὡς ὑστέρωσ καθιερώθη νὰ ὀνομάζηται, βλέπουσα μετ' ἄλλους τὴν αὔξησιν τῆς ἀγορᾶς καὶ τὸν πλεονασμὸν τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων, προέβη εἰς γενναίαν, τολμηρὰν καὶ θεάρεστον ἀπόφασιν ὅπως καταργηθῇ τὸ ἐμπόριον εἰς πᾶν μέρος τῆς ἱερᾶς χερσονήσου, διδομένης ἐξαμήνου προθεσμίας πρὸς ἐκποίησιν τῶν ἐμπορευσίμων εἰδῶν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπάντων τῶν λαϊκῶν ἐμπόρων καὶ τεχνιτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξηρέθησαν οἱ μὴ ἔχοντες μόνιμον διαμονήν, ἀλλὰ περιφερόμενοι καὶ δεχόμενοι παραγγελίας ὡς καὶ οἱ ἐργαζόμενοι προσωρινῶς ὅπου ἂν προσκληθοῦν ὡς οἰκοδόμοι, ξυλουργοί, κλπ. Συγχρόνως καθιεροῦτο ἡ σαββατιαία ἀγορὰ εἰς Καρυὰς ἐπὶ κινητῶν τραπέζων, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ πωλοῦντες θὰ ἐπώλουν μόνον τὰ ἐργόχειρα αὐτῶν, οἱ δὲ λαϊκοὶ τὸ κινητὸν αὐτῶν ἐμπόρευμα.

Τὸ πρακτικὸν τῶν ἀποφασισθέντων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Κοινο-
τητος ὑπεβλήθη εἰς τὰς Ἱερὰς Μονὰς ὅπως αὐταὶ διὰ τὸ σοβα-
ρὸν τῆς ὑποθέσεως, γνωμοδοτήσουν ἀπ' εὐθείας καὶ ἐγγράφως.
Αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ ἐπεκρότησάν ὁμοφώνως καὶ συνηγωνίζοντο ὅ-
πως ἐξάρα ἑκάστη περισσότερον τὴν σωτήριον ἐπίδρασιν τῶν ἀ-
ποφασισθέντων ἐπὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ τοῦ περαιτέρω προ-
ορισμοῦ τοῦ τόπου.

Τὴν ὁμόφωνον ταύτην ἀπόφασιν ἐπεκύρωσαν ὅλαι αἱ Ἱ.
Μοναὶ διὰ τῶν σφραγίδων αὐτῶν, ἠὺλόγησε δὲ ἡ Ἐκκλησία διὰ
γράμματος αὐτῆς καὶ ἐνέκρινε τὴν ἐκτέλεσίν της ἡ Τουρκικὴ
Γενικὴ Διοίκησις τοῦ Νομοῦ.

Αὕτη ἐφηρομόσθη τῷ 1892 μετὰ πάσης αὐστηρότητος, οἱ
δὲ Ἁγιορεῖται ἐφάνησαν πρόθυμοι νὰ δεχθοῦν ταύτην. Δυστυ-
χῶς τὸ ἰδεῶδες εἶναι μία ἀνέφικτος πηγὴ, εἶναι σῶμα ὅπερ με-
ταβάλλεται εἰς σκιὰν εὐθύς ὡς ἀποπειραθῶμεν νὰ ἐναγκαλισθῶ-
μεν αὐτό. Διὰ τοῦτο ὁ νομοθέτης δὲν πρέπει νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλ-
μῶν τὸ ἀπολύτως καλόν, ἀλλ' ὡς ὁ Σόλων τὸ σχετικόν.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱ. Κοινοτήτος ληφθεῖσα ἐν μέθῃ ἐνθου-
σιασμοῦ ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς πατρίδος ἦτο πλημμελής, διότι δὲν ἐλή-
φθη ὑπ' ὄψει τὸ ἐνεστῶς. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΘ' αἰῶνος τὸ Ἁ-
γιον Ὅρος ἔφθασεν εἰς ἀπροσδόκητον ὑλικὴν ἀκμὴν, τὴν ὁποίαν
παραλλήλως πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀνέπτυξαν καὶ οἱ Σλαῦοι καὶ
ιδίως οἱ Ῥῶσοι, ὡς ἐκ τούτου δὲν ἦτο δυνατόν τὰ ἦθη καὶ οἱ
θεσμοὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸν Θ' αἰῶνα.

Ἐκτὸς τούτων, ἡ ἀπόφασις αὕτη ὠδήγησεν εἰς μαρασμὸν
τοὺς πολυπληθεῖς κελλιώτας καὶ ἀσκητὰς Ἕλληνας, οἵτινες μὴ
ἔχοντες τὰς προσόδους τῶν Ῥώσων ἐξηρτῶντο καθ' ὄλοκληρίαν
ἐκ τῆς ἐλευθέρως ἀγορᾶς τῶν Καρυῶν. Εἰς ταύτας τὰς ἀστοχίας,
ἂν προσθέσωμεν καὶ τοὺς ὀπωσδήποτε ἀντιπράττοντας ἀπὸ ὑλι-
κῆς ἀπόψεως, εὐκόλως κατανοεῖται ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἱ. Κοινοτή-
τος ἔφερε ἐντὸς αὐτοῦ τὸ μικρόβιον τῆς φθορᾶς, εὐθύς ὡς τοῦτο
ἐγεννήθη.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν θεσπισθέντων μετὰ δυσκολίας ἐχώρει.
Καῖτοι ἡ ἀγορὰ τῶν Καρυῶν ἦτο κατάκλειστος καὶ τὸ λαϊκὸν
ἐμπορικὸν στοιχεῖον ἀπεμακρύνθη τοῦ Ἁγίου Ὁρους, εἰς μὲν
τὰς Καρυὰς ἡ πρόφασις τῆς σαββατιαίας ἀγορᾶς καὶ ἡ ἀποθή-

κευσις τῶν μὴ πωλουμένων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας τοῦ Σαββάτου, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν Ὅρος ἢ πρόφασις τῶν πλανοδίων ἐμπόρων δεχομένων δῆθεν παραγγελίας χονδρικὰς τῶν Μονῶν, κελίων κλπ. ὑπενόμειυσεν συστηματικῶς τὸ ζήτημα.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν ἀποτυχίαν καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ πρώην καθεστῶτος, ἐδανείσθη 900 λίρας τῷ 1895 καὶ ἀνοικοδόμησε τὸ κοινὸν αὐτῆς κατάστημα, ὅπως ἐγκαταστήσῃ ἐν αὐτῷ τέσσαρας μοναχοὺς πρὸς πώλησιν τῶν ἀναγκαίων εἰδῶν εἰς τοὺς μοναχοὺς, ἀναστείλῃ δὲ τὰς πανταχόθεν εἰσορμίσιας παραβάσεις. Τὸ κίριον ἐγένετο, οἱ παντοπῶλαι μοναχοὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς αὐτό, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καὶ τοῦτο τὸ μέτρον ἐναυάγησε καὶ μὴ ὑπάρχοντος πλέον φραγμοῦ ἐπέστρεψαν τὰ πάντα εἰς τὸν πρότερον ῥοῦν.

Νομίζομεν ὅτι πρὸς σχετικὴν καὶ ἀνάλογον λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀγορᾶς Καρυῶν, ἕρκει τότε νὰ καταρτισθῇ κατάλογος τῶν εἰδῶν τῶν ὁποίων θὰ ἐπιτρέπετο ἢ πώλησις, εἰς δὲ τὸν παραβάτην νὰ ἐπεβάλλοντο βαρύτεραι ποιναί. Ἐκ παραλλήλου ἢ αὐστηρὰ ἐπίβλεψις θὰ ἐκαθάριζε τὸν τόπον ἀπὸ τὰ ἐπιζήμια στοιχεῖα.

Τὸ ζήτημα τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ Γ' αἰῶνος μέχρι τῶν τελευταίων. ἔτῶν δὲν ἔτυχε διαρκοῦς τινὸς παρακολουθήσεως διότι παραμελεῖται ἢ ἐνδελεχῆς ἐπίβλεψις καὶ ὅταν τὸ κακὸν χειροτερεῖ τότε λαμβάνονται βίαια μέτρα, ἅτινα μετ' ὀλίγον ἀποδεικνύονται ἀτελεσφόρητα. Ἡ βαθμιαία, ὀλίγη καὶ ἥρεμος, ἀλλ' ὅμως συστηματικὴ καὶ συνεχῆς καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος ἐργασία, δημιουργεῖ τὰ μεγάλα ἔργα.

Οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Δαμασκηνοί, οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Στουδίται, οἱ Ἐφραίμ Σῦροι καὶ ὅλη ἡ πλειὰς τῶν διασημοτέρων ὑπερασπιστῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς διδασκαλίας ἐξεπορεύθησαν ἀπὸ τὰ μοναστήρια.

“ΟΤΙ ΚΡΕΙΣΣΩΝ ΗΜΕΡΑ ΜΙΑ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΥΛΑΙΣ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΧΙΛΙΑΔΑΣ,,

(Ψλμ. ΠΓ' 10)

Τὸ μικρὸ ἐπιτραπέζιο ρολοῖ-συμπαθητικὰ ἀντίκα, ποὺ μέ-
σα ἀπ' τὰ γυάλινα πλευρὰ της ἀφίνει νὰ φαίνωνται οἱ παλμοί
τῶν σιδερένιων σπλάχνων της—σημαίνει μὲ γλυκὰ μελωδικὰ
κουδονίσματα ὥρα ἐβδόμη. Εἶναι ἡ ὥρα ἐπὶ τὸ πρωί, κι' ὅμως
ἔξω εἶναι ἀκόμη κατασκότεινα... Καὶ πῶς νὰ μὴν εἶναι, ἀφοῦ
τὴν ἴδια τούτη στιγμή τὰ ρολόγια τῶν πόλεων θὰ δείχνουν μιὰ
μετὰ τὰ μεσάνυχτα;... Γιατὶ ἐδῶ στὴν Μοναχικὴ Πολιτεία τοῦ
Ἀγίου Ὁρους, ὅπου ἐπικρατοῦν οἱ ὄρες τῶν Εὐαγγελίων, με-
σάνυχτα εἶναι ἡ ἐκάστοτε δύσις τοῦ ἡλίου. Τὴν ὥρα ποὺ δύει ὁ
ἥλιος, ἀνοίγει συνήθως γιὰ τὸν κοσμικὸ ἢ ἀτομικὴ ζωὴ τῆς ἡμέ-
ρας, ἐνῶ γιὰ τὸν Μοναχὸ τότε ἀκριβῶς κλείνει. μὲ μιὰ ἀτομικὴ
δειλινὴ προσευχὴ· κι' ὅταν ὁ κοσμικὸς, βαρυκάρδιος ἀπὸ τὴν μέ-
ριμνα ἢ ἀπὸ τὴν κακία τῆς ἡμέρας, μὲ θολὴ συχνὰ τὴν σκέψι
ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς τῶν ἐφήμερων νυκτερινῶν τέρψεων, ἀποσύρε-
ται γιὰ νὰ κοιμηθῇ, τότε ἀκριβῶς ὁ Μοναστὴς, διακόπτοντας
τὸν ἀνάλαφρον ὕπνο του, ἐγείρεται γιὰ τὴν προσευχὴ τοῦ μεσο-
νυκτίου! « Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην τοῦ ἔξομολογεῖσθαί σοι ἐπὶ
τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου... Ἐμνήσθην ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνό-
ματός σου Κύριε, καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου» (Ψλμ. ΡΙΗ', 54,
61.). Τὰ ζοφερὰ σκοτάδια τῆς νύχτας, ποὺ μπορεῖ συχνὰ νὰ εἶ-
ναι καὶ σκοτάδια τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, δὲν θ' ἀργήσουν μέσα
στὴν ἐκκλησίᾳ νὰ σκορπιστοῦν ἀπ' τὴν γλαυκὴ ὀρθρινὴ ἀνταύ-
για, κι' ἀπ' τὸ φῶς τῶν προσταγμάτων τοῦ Κυρίου..

Ἀπὸ πέρα, μέσ' ἀπ' τὸ βάθος τῶν ἀπεράντων διαδρόμων
τοῦ Μοναστηριοῦ, φτάνουν ὀλοένα καὶ καθαρότερα τὰ ρυθμικὰ
χτυπήματα τοῦ Ἐκκλησιαρχῆ πάνω στὶς πόρτες τῶν κελλιῶν, κι'
ὅσο πλησιάζει αὐτὸς πρὸς τὰ ἐδῶ, τόσο καὶ ξεδιαλύνει ἡ μουρ-
μουρα τῶν λόγων του μέσα στὴν μεσονύχτιο σιγαλιά. Εἶναι τὸ
ζωντανὸ ξυπνητήρι τοῦ Μοναστηριοῦ! Χτυπᾷ μιὰ-μιὰ δυνατὰ τὶς

θύρες τῶν κελλιῶν μὲ τὸ ξύλινο σφυράκι του, προσκαλῶντας τοὺς μοναχοὺς στὴν ὁμαδικὴ τῆς ἐκκλησίας μεσονυχτικὴ προσευχή:

— Τὰκ-τὰκ-τάκ. Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν.. (Καὶ προχωρεῖ στὴν πλαγινὴ πόρτα).

— Τὰκ-τὰκ-τάκ. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς, ἀμήν... Κι' ἀφοῦ τελειώσει ἕνα-ἕνα τὰ κελλιά, τρέχει στὸ σήμαντρο —μιὰ μεγάλη καμπάνα κρεμασμένη ψηλὰ στὸ ταβάνι καταμεσης ἑνὸς διαδρόμου— καὶ σημαίνει δυνατὰ τὸ γενικὸ ἐγεγῆριο. Ὑστερα γοργὸς κι' ἀνάλαφρος κατεβαίνει στὴν ἐκκλησία, κι' ἀφοῦ ἀνάψει τὰ καντήλια, παίρνει στὸ ἕνα χέρι τὸ ξύλινο σήμαντρο —μακρόστενη τάλπα ἀπὸ σφεντάμι— καὶ κάνει τὸν γῦρο τῆς αὐλῆς, κροτῶντας το ρυθμικὰ μὲ τὸ ξύλινο σφυράκι του:

— Τὸ τάλαντό σ', τὸ τάλαντό σ', τὸ τάλα-τάλα-τάλαντό σ'...

Κρότοι ξηροί, ρυθμικοί, ἀπ' τὸ καθαγιασμένο αὐτὸ τὰμ-τὰμ τῶν ἐρήμων, σκίζουν τὴν γαλήνη τῆς νύχτας καὶ μπαίνουν ὁλόϊσια στὴν ψυχὴ, γιὰ νὰ τῆς ὑπενθυμίσουν τὸ τάλαντο τοῦ ἀποδημήσαντος Κυρίου, ποῦ πρέπει «ἐν ἀγρυπνία καὶ προσευχῇ» νὰ πολλαπλασιασθῇ: «Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ Κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται· μὴ ἐλθὼν ἑξαίφνης εὔρη ὑμᾶς καθεύδοντας... Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής» (Μαρκ. ιδ'. 30 καὶ ιγ'. 35).

Στοὺς μεγάλους αὐτοὺς διαδρόμους τῆς Μονῆς, ποῦ τρεμοφέγγουν στίς σκοτεινὲς τοῦτες ὥρες κάτω ἀπ' τὰ κρεμασμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ γκαζοφάναρα, διαγράφονται τώρα μιὰ-μιὰ οἱ λιπόσαρκες σιλουέτες τῶν καλογήρων. Κινοῦνται, ἀργές, σιωπηλές, μὲ τὸ κεφάλι ἐλαφρὰ σκυφτό, πρὸς τὴν ἐκκλησία γιὰ τὴν ὁμαδικὴ προσευχή. Στὸ ἀλαφροίσκιωτο πέρασμά τους μέσ' ἀπ' τὴν ἀδιατάραχτη σιγαλιά, δὲν ἀκοῦς παρὰ τὸ ἐλαφρὸ θρόϊσμα τοῦ ράσου...

Ἄς πᾶμε λίγο κοντύτερά τους! Δὲν εἶνε σκιές, μὰ ἄνθρωποι κι' αὐτοὶ ἀληθινοί, μὲ σάρκα καὶ ὀστᾶ σὰν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Κι' ὅμως ὅχι ἀκριβῶς σὰν ὅλους... Κι' οὔτε ὅλοι τους...

Ὅστοςὸ ἄς τοὺς πλησιάσωμε γιὰ λίγο, χωρὶς προκατάληψι, σὰν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ ἄσχετα ἂν φοροῦμε τριμμένο ράσο ἢ λαμπρὴ πορφύρα, ράκη εὐτελεῆ ἢ ἄψογα κοστούμια, στολές

αίσχυνης ἢ τήβεννο ἐπιβλητική, θὰ σταθοῦμε ὅλοι μέχρις ἑνός, γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι, μπροστὰ στὴν Ἀναπόφευκτη Ὠρα, πού θὰ σημάνη —καὶ ἤδη ὀλίγο καὶ σημαίνει— γιὰ ν' ἀποδώσωμε τὸν λογαριασμὸ τῶν ταλάντων. Ἄς στρατοπεδεύσωμε γιὰ λίγες ὥρες, γιὰ ἓνα εἰκοσιτετράωρο, ἀνάμεσα στὴν λεγεῶνα αὐτῆ τῶν ἐλεύθερων πολιορκημένων, κ' ἄς δοῦμε ἀπὸ κάπως κοντύτερα, μέσα στὶς ἀδρές γραμμὲς τῶν λίγων τούτων σελίδων, τὴν ζωὴ τους καὶ τὸν περίβολο μέσα στὸν ὁποῖο κινοῦνται καθημερινὰ κ' ἀναπνέουν, κάνοντας συγχρόνως καὶ λίγες σκέψεις, ἀφοῦ ὅμως πρῶτα σὰν λογικοὶ καὶ ἔντιμοι ἄνθρωποι, ξεκαθαρίσωμε μέσα στὴν συνείδησί μας μερικὲς ἀπλὲς ἀλήθειες, πού παραβλέπονται ὅμως τόσο συχνά, ὅπως συμβαίνει συνήθως μὲ τίς ἀπλὲς καὶ μεγάλες ἀλήθειες: Τὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν κάνει τοὺς οἰκιστὰς του ἀπαραιτήτως ἁγίους. Τοὺς παρέχει ἀπλῶς μοναδικὲς καὶ ἀπεριόριστες δυνατότητες νὰ γίνουν, ἂν θέλουν καὶ ὅσοι θέλουν ἅγιοι. Πράγματι, ἀπὸ τὴν μιὰ οἱ ἀπαράμιλλες φυσικὲς καλλονὲς τῆς χερσονήσου, πού ζωντανεύουν ἀνάγλυφο μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ θεατοῦ τὸ ποίημα τῆς θείας Δημιουργίας —ἔτσι ὅπως τὸ ὑμνησε ἡ θεσπέσια λύρα τοῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ— πού, συναρπάζοντάς τον, τὸν μεταφέρουν σὲ ἀνώτερες σφαῖρες, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ ἀνόθευτος βυζαντινὸς κανόνας ζωῆς, πού ξεκινῶντας κατ' εὐθείαν ἀπ' τὰ ἀποστολικὰ πρότυπα, κορυφώνεται κυρίως στὸ σύστημα τοῦ κοινοβίου, καθιστοῦν τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀνάμεσα στὰ καθαγιασμένα κατὰ καιροὺς ὄρη τῆς οἰκουμένης, μοναδικὴ κιβωτὸ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ εἶναι τὸ «ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ», ὅπου «ὁ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος». Ἐδῶ εἶναι ὁ μοναδικὸς περίβολος ὅπου εὐδοκιμεῖ κατ' ἔξοχὴν ὁ εὐαγγελικὸς «κόκκος σινάπεως»: ὅσοι τὸν ἔχουν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τὸν καλλιεργήσουν, χωροῦν στὴν καλλιέργεια καὶ θερίζουν ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Δὲν φταίει ἡ «γῆ» τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἂν γιὰ μερικοὺς ὁ θερισμὸς ἀποδίδῃ κάτω ἀπὸ τριάκοντα, ἀκόμα καὶ μηδέν. Σ' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους ἀπόκειται νὰ βροῦν ποιά εἶναι ἡ φθοροποιὸς ἐκείνη ἐρυσίβη, πού κατατρώγει τὸν βλαστὸ καὶ μαραζώνει τὸ ξέντρο τους καὶ ποιά εἶναι τὰ δραστήρια φάρμακα γιὰ τὴν καταπολέμησί της .. Ἀκόμη δὲν θὰ ποῦμε βέβαια πῶς φταίει τά-

χα ἢ «γῆ» τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἂν πλάγι στὰ σκευὴ τιμῆς πού βγῆκαν καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὰ Κεραμεῖα τῆς, στέκουν καὶ σκευὴ ἀτιμίας. Κι' οὔτε ὅτι φταίει ἡ ἀλυσκὴ, ἐπειδὴ τὰ λιμνάζοντα νερά τῆς δὲν δίνουν τὸ ἀλάτι τους, γιατί ἔλειψε τόσο καιρὸ ὁ φλογερὸς ἥλιος τῆς πίστεως πού θὰ τὰ ἔξατιμίση ..

Τοῦτες οἱ στήλες τοῦ περιοδικοῦ δὲν ἐπιδιώκουν μὲ τὰ παραπάνω νὰ ὑποστηρίξουν ὅτι τάχα τὸ σημερινὸ Ἁγιον Ὄρος, καὶ γενικὰ ὁ σύγχρονος μοναχισμὸς τῆς ὀρθοδοξίας, δὲν παρουσιάζει σημεῖα ἀδύνατα, ὅτι δὲν ἔχει τάχα ἀτέλειες συμφυεῖς μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύσι. Ἄλλὰ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ παραβλέψη ἕναν ὀγκόλιθο ἀληθείας : Τὸ ὅτι ὁ μοναχισμὸς ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ δείκτης θερμομετρήσεως τῆς θρησκευτικῆς ζέσεως τοῦ λαοῦ, τὸ εὐαίσθητο ἐκεῖνο ὄργανο πού καθορίζει τὸ ἐκάστοτε «θρησκευτικὸ δυναμικὸ» τῶν μαζῶν. Ἡ ἱστορία τοῦ χριστιανισμοῦ, στὸ σύνολό του, διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀποδεικνύει τὴν ὀρθότητα τῆς προτάσεως τούτης. Ἀνάμεσα στὸ λαὸ ὑπάρχουν πάντοτε οἱ «φωτισμένοι πιστοὶ» κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, πού τοῦ μεταγγίζουν ἀπ' τὴν δεξαμενὴ τῆς πίστεως των ὅση πίστι μποροῦν νὰ τοῦ μεταγγίσουν. Μὰ κάθε μετάγγισι —ἀκόμα καὶ στὰ πνευματικὰ— ἔχει τοὺς ἰδιαίτερους νόμους τῆς, τὶς μυστικὲς ἀρχές τῆς. Ἐμεῖς μπορεῖ νὰ δίνωμε, μὰ τὸ θερμόμετρο νὰ μὴν ἀνεβαίνει, εἴτε γιατί δίνωμε κακῶς, εἴτε γιατί ἀντλοῦμε ἄσχημα, εἴτε τέλος γιατί ἡ θέρμη πού δίνωμε ἀφήνωμε νὰ ἀπλώνεται σέ δυσανάλογα μεγάλες ἀνθρώπινες ἐπιφάνειες, καὶ πρὶν προφτάση νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ νὰ θερμάνῃ τὶς ψυχές, διαχέεται καὶ σκορπᾷ στὸ κενό. Γιατί ὅτι κερδίζωμε σὲ ἐπιφάνεια, τὸ χάνωμε σὲ βάθος. Ὅπως κι' ἂν ἔχη, γεγονὸς πάντως εἶναι ὅτι ἡ μετάγγισι τῶν φωτισμένων πρὸς τὸν λαὸ εἶναι ποιοτικῶς τέτοια, ὥστε τὸ θερμόμετρο τοῦ μοναχισμοῦ, τὸ ἀδιάφυστο θερμόμετρο καταμετρήσεως τῆς θρησκευτικῆς ζέσεως τοῦ λαοῦ, νὰ μὴν ἀνεβαίνει. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε ἀκόμα ὅτι οἱ ἀδυναμίες τοῦ συγχρόνου μοναχισμοῦ εἶναι φαινόμενο καθολικόν. Ὅχι μόνο ὁ Ὁρθόδοξος μοναχισμὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἑτερόδοξοι, περνοῦν τὴν ἴδια δοκιμασία, πού εἶναι ἄλλωστε δοκιμασία κοινὴ καὶ γιὰ τὸν κληρὸ καὶ γιὰ τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς οἰκουμένης. Οἱ γεμᾶτες πάθος οἰμωγῆς τοῦ ἐμπνευσμένου καὶ μεγάλου Παπίνι, πού ἀκούγονται κάθε

τόσο ἀπὸ τὸ Βατικανό, δὲν ἀφίνουν περὶ τούτου καμμιὰ ἀμφιβολία. Ἄν λείπουν σήμερα οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Πέτροι, οἱ Παῦλοι, οἱ Νικόδημοι οἱ Ἁγιορεῖται, λείπουν καὶ οἱ Αὐγουστῖνοι, οἱ Φραγκίσκοι τῆς Ἀσσιζῆς καὶ τῆς Πόλας, οἱ Θωμάδες Κεμπήσιοι, οἱ Λογύλαιοι, λείπουν καὶ οἱ Βασίλειοι οἱ Μεγάλοι, οἱ Γρηγόριοι Ναζιανζοί, οἱ Στουδῖται, λείπουν ἀκόμα καὶ οἱ Μεγάλοι Ἀντώνιοι, Παχώμιοι, Ἐφραὶμ οἱ Σῦροι. Καὶ λείπουν ὅλοι αὐτοὶ γιατί ἀπλούστατα αὐτοὶ ποὺ μποροῦσαν νὰ τοὺς δώσουν —οἱ φωτισμένοι πιστοὶ— προτιμῶντας «τὰ μαλακὰ ἱμάτια» ἐπαναπαύονται στὴν σκέψη ὅτι τάχα ὁ μοναχισμὸς εἶναι σήμερα ἀναχρονισμὸς... Ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ λέμε μὲ ἔλαφρὰ τὴν συνείδησι ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ μοναχισμοῦ δὲν ἔχει λόγο ὑπάρξεως σήμερα, ἐπειδὴ δὲν ἀκούγεται πιά ὅσο ἄλλοτε. Τὶ κάναμε ἐμεῖς γιὰ νὰ τὸν ζωογονήσωμε; Ποῦ εἶναι τὸ αἷμα ποὺ τοῦ δώκαμε; Ποιὰ εἶναι ἡ προσφορά τῶν «φωτισμένων πιστῶν» ἐπὶ τοῦ προκειμένου ;

Αὐτὲς εἶνε οἱ ἀπλὲς ἀλήθειες, ποὺ πρέπει νὰ μᾶς συνοδεύουν σὲ κάθε εἰλικρινῆ καὶ καλόπιστο περίπατό μας μέσ' στὴν περιοχὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καλὴ ὥρα σὰν κι' αὐτὸν ποὺ ἐπιχειροῦμε νὰ κάνωμε σήμερα σ' ἓνα ἀπ' τὰ Μοναστήρια του.

* * * *

Νὰ λοιπὸν ἀπάνω στὴν ὥρα ὁ Γερο-Στέφανος, ὁ ἐξηντάρης Ἡπειρώτης, ποὺ πρωτοκαλογέρεψε πρὶν -τριάντα χρόνια. Μικρόσωμος καὶ συμπαθητικὸς, πρόωρα ὠριμασμένος γεράκος, μὲ τὶς γκριζοπῆδες τοῦφες τῶν μαλλιῶν του διαρκῶς ἐν ἀταξία ἔξω ἀπ' τὸν καλογηρικὸ σκουῖφο του, διασχίζει μὲ μικρὰ ταλαντευτὰ βηματάκια τὸν μακρὸν διάδρομο, κρατῶντας στὸ χέρι ἓνα λαδοφάναρο. Ἔτσι ὅπως περπατᾷ, μὲ τὴν ράχι κυρτωμένη, μὰ μὲ τὸ κεφάλι σηκωτό, προβάλλοντας μπροστὰ τὸ ἀναμμένο φαναράκι του, μοιάζει σὰν ν' ἀναζητᾷ κάποιον μέσα στοὺς ἐρημικοὺς καὶ μισοσκότεινους διαδρόμους Τρέχω ξωπίσω στὴν ἀπίθανη αὐτὴ σκιὰ ἐνὸς Χριστιανοῦ Διογένη...

— Στάσου λίγο καλὲ μου γεράκο! μοῦρχεται νὰ τοῦ φωνάξω. Τὶ ἔχασες καὶ ψάχνεις νὰ τῶβρης σὲ τοῦτες τὶς ὥρες; Μήπως ψάχνεις καὶ σὺ νὰ βρῆς ἄνθρωπο; Ἄν ναι, τότε στάσου νὰ συμπορευθοῦμε μέσα στὴν ξακουστὴ αὐτὴ Πολιτεία ποὺ βρε-

θήκαμε, κι' ἄς τὸν ἀναζητήσωμε μαζί. Τὸ λυχνάρι σου, ἓνα λυχνάρι πού σέ φώτισε πιστὰ τριάντα χρόνια, κι' ὠδήγησε τὰ βήματά σου μὲ σιγουριά πάνω σὲ τούτη τὴν τρίβο τοῦ Θεοῦ, θὰ μᾶς εἶναι πολύτιμο. Ἴσως σταθοῦμε πιὸ τυχεροὶ ἀπ' τὸν ἀρχαῖο φιλόσοφο...

* * * *

Εἶχε χτυπήσει γιὰ τρίτη φορὰ τὸ ξύλινο σήμαντρο κι' ὁ ὀγδονταπεντάρης παπα-Ἀριτέμης, ὁ πολλὸς λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου μὲ τὸ καθάριο σὰν παιδιοῦ πρόσωπο, βάζει «εὐλογητὸς» μέσα στὴ Λιτή. Πλάγι του, πάνω καὶ γύρω στὸ στασίδι μὲ τὸ μικρὸ ἀναλόγιο, διαβάζουν οἱ νεαροὶ δόκιμοι τὰ «Γράμματα» τοῦ μεσονυκτικοῦ καὶ ψέλνουν τὰ «Κύριε ἐλέησα» κάτω ἀπ' τὴν χρυσαφένια στενὴ δέσμη φωτός, πού ρίχνει ἀπὸ πάνω τους ἡ κρεμασμένη λουσέρινα, μὰ καὶ κάτω ἀπ' τὸ ἄγρυπνο βλέμμα καὶ τὸ ἀκοίμητο αὐτὶ τυῦ Γερο-Γεοβᾶσιου τοῦ Τυπικάρη. Ἐνας ἐκ τοῦ φυσικοῦ πίνακας τοῦ Γκύζη μὲ «τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο»!. . Γιατὶ στ' ἀλήθεια τὰ παιδιὰ αὐτὰ τῶν λίγων γραμμάτων, πού ὑπέκονταν στὴν ἔσωτερικὴ τους φωνή, διάλεξαν γιὰ κλῆρο τους τὴν ἀγαθὴ αὐτὴ μερίδα καὶ ὑψηλὴ ἀποστολή, πού τοὺς ἐτοίμασε ὁ Κύριος ἀπὸ κοιλίας μητρὸς, θᾶχουν γιὰ πολὺ καιρὸ τοῦτο τὸ στασίδι γιὰ θρανίους τους, τὸ Τυπικαριὸ γιὰ βιβλιοθήκη τους καὶ τὸν καλόγερο Τυπικάρη γιὰ δάσκαλό τους, θᾶχουν τὴν Λιτὴ ἀντὶ Σχολεῖο καὶ τὰ Ἱερὰ Γράμματα καὶ τὶς ἱερὲς Φυλλάδες ἀντὶ βιβλία καὶ τετραδιά τους καὶ σιγὰ-σιγὰ μὲ τὸν ἔνθεο ζῆλο τους καὶ τὴν ζηλευτὴ ὑπομονή τους θὰ προκόψουν στὴν μόρφωσι, στὴν στέρεα μόρφωσι, ὅπως παλαιότερα ὁ δάσκαλός τους, ὁ ὀγδοντάρης τώρα Τυπικάρης καὶ οἱ ἄλλοι Γεροντάδες τῆς Μονῆς.

Οἱ Τυπικάρηδες!... Ἄς σταθοῦμε ἀλήθεια γιὰ λίγο μπροστὰ στοὺς Κέρβερους αὐτοὺς τοῦ τυπικοῦ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τῆς τάξεως τῆς Ἐκκλησίας. Εἶνε οἱ ἄγρυπνοι φρουροὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως, πού θὰ τὴν μεταδώσουν στὴν νέα γεννεὰ ἀφθορῆ ἀπ' τὸν χρόνον καὶ ἀλώβητη ἀπ' τὴν ἀνθαιρεσία τοῦ ἀνθρώπου, ζωντανὴ καὶ σεβαστὴ στοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἐμψυχες κινητὲς ἐκκλησιαστικὲς βιβλιοθηκὲς, μνημόνια ἐκκλησιαστικά, πού ξέρουν ἀποστήθισι ὅλους τοὺς Ψαλμοὺς καὶ τοὺς Κανόνες, καλλιγράφοι ἀφθαστοὶ, διαπασῶν

δεκάχορδα τῶν ἤχων τῆς ἀνόθευτης βυζαντινῆς μουσικῆς, παρακολουθοῦν μὲ τὸ μάτι καὶ τὸ αὐτὶ τὰ πάντα μέσα στὴν ἐκκλησιά, διορθώνοντας ἀκούραστα καὶ τὴν παραμικρὴ ἀταξία στὶς ἀκολουθίες. Ποτὲ δὲν τοὺς εἶδα νὰ κάθωνται μέσα στὶς ἐκκλησιῆς τῶν Μοναστηριῶν, ἀκόμα καὶ στὶς μεγάλες ἀγρουπνίες, πού κρατοῦν χωρὶς διακοπὴ 12 καὶ 14 ὥρες. "Ορθιοὶ πάντοτε στὴν βάρδια τους! Κάθε τόσο παίρνει τὸ αὐτὶ ἢ τὸ μάτι τους κάποιο τυπογραφικὸ λάθος στὰ νεώτερα Μηνολόγια, Θεοτοκάρια ἢ Ὁρολόγια· χωρὶς νὰ χάσουν καιρὸ, μόλις τελειώσει τὸ ψάλσιμο τοῦ λανθασμένου τροπαρίου, τὸ παραβάουν σβέλτα κι' ἀθόρυβα μὲ τὰ ἀρχέινπα καὶ διορθώνουν αὐτοστιγμειὶ τὸ λάθος. Τὸ ἔνστικτό τους εἶναι ἀλάθητο, ἓνα ἀνώτερο ἔνστικτο πού ἐμπνέει αὐτοὺς τοὺς ἀπλοϊκοὺς κατὰ κανόνα ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἐμψυχώνει στὴν πάλη τους μὲ τὸν μεγαλύτερο ἐχθρὸ τοῦ νεοέλληνα: τὸ «δὲν βαρύνεσαι· τὸ ἴδιο κάνει». Αὐτὸ τὸ ρωμαίικο τρομερὸ «δὲν βαρύνεσαι» μὲ τὸ ὅποιο ὁ νεοέλληνας, χάριν τοῦ ἐφήμερου παρόντος, κοντεύει νὰ συγκίση τὸ ἔνδοξο παρελθὸν καὶ νὰ θολώση τὸ ἐλπιδοφόρο μέλλον.

* * * *

....Καὶ οἱ «στάσεις» τοῦ Μεσονυχτικοῦ παρέρχονται μέσα στὸ μισόφωτο τῶν καντηλιῶν τῆς Λιτῆς:

— Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου...

— Αἱ χεῖρες σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με· συνέτισόν με καὶ μαθήσομε τὰς ἐντολάς σου...

— Ἐπίβλεπον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, κατὰ τὸ κρῖμα τῶν ἀγαπώντων τό ὄνομά σου...

Πόση γαλήνη καὶ σιγουριά, πόση θαλπωρὴ καὶ κατάπαυσι, πόση χαρὰ καὶ στήριγμα κι' ἀνακούφισι δοκιμάζει ἢ πάντα ἀνήσυχη καὶ διψασμένη ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, κλεισμένη κατὰ τὶς σκοτεινὲς αὐτὲς ὥρες μέσα στὴν μισοφώτιστη ἐκκλησιά, μέσα στὴν κιβωτὸ αὐτῆ τῆς σωτηρίας! "Ἐξω μπορεῖ νὰ βρέχη ὅσο θέλει, μπορεῖ ν' ἀστράφτη καὶ νὰ βροντᾷ ὁ μολυβένιος οὐρανὸς καὶ νὰ σφυρίζη ὁ μανιασμένος ἄνεμος· μπορεῖ νὰ οὐρλιάζη τὸ τσακάλι καὶ νὰ γουλλίζη ἢ ἀλεποῦ σασισιμένα ἅπ' τὸ ξαφνικὸ

ἄγριοκαῖρι. Ἡ γαλήνη καὶ ἡ σιγουριά, ἡ θαλπωρὴ καὶ ἡ κατά-
 παυσι, ἡ χαρὰ κι' ἡ ἀνακούφισι δὲν θὰ λιγοστεύουν ἐδῶ μέσα.

* * * *

....Κι' ἡ νύχτα σώνεται κι' ἡ μέρα ἀνυγαταίνει. Ὁ Μεσο-
 νυκτικὸς τελείωσε κι' ἀρχίζει τώρα ἡ ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου μέ-
 σα στὸν κυρίως ναό, τὸ «Καθολικό», ποὺ στέκει κατὰ μιὰ βαθ-
 μίδα ψηλότερὰ ἀπὸ τὴν Λιτὴ καὶ χωρίζεται ἀπ' αὐτὴν μὲ μιὰ
 μεγαλόπρεπη μαρμαρίνη πύλη. Ὡ, σοφία συμβολισμῶν, ὦ, βά-
 θιθος παρομοιώσεων, ὦ, ζέοντα ἀπὸ χριστιανικὴ εὐλάβεια πνεύ-
 ματα τῶν ἀωνύμων Τραλλιανῶν καὶ Ἰσιδώρων!... Ὁ ἐκκλησια-
 ζόμενος πιστὸς, καλεῖται ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ εὐλαβεῖς ἀρχιτέ-
 κτονας τοῦ βυζαντινοῦ χριστιανικοῦ τεμένους νὰ βιώσῃ συμβολι-
 κὰ μέσα στὸν ἀρχιτεκτονικὸ χῶρο τῆς ἐκκλησιᾶς τὰ μεγάλα ἐκεῖ-
 να στάδια, ποὺ ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἡ ἀνθρωπότης στὴν πορεία
 τῆς γιὰ τὴν ἐπανέυρεσι τοῦ λησμονημένου Δημιουργοῦ τῆς :
 Στις πιὸ σκοτεινὲς στιγμὲς τοῦ ἡμερονυκτίου —στὰ ἄγρια μεσά-
 νυχτα— ὁ πιστὸς θὰ περάσῃ πρῶτα ἀπ' τὸν νάρθηκα, ποὺ συμ-
 βολίζει προφανῶς τὴν μυθικὴ ἀπὸ καλαμονάρθηκα δᾶδα τοῦ
 Προμηθέως, μὲ τὸ πρῶτο παρήγορο οὐράνιο φῶς, τὴν πρώτη
 μετὰ τὴν παρακοὴ οὐρανόσταλτη φλόγα, ποὺ θὰ φωτίζῃ τὴν μα-
 κρὰ καὶ ἐπίπονη πορεία τοῦ γένους τῶν ἀποστατῶν, μέσα στὸ
 πλήρωμα τοῦ χρόνου, ποὺ θὰ τοὺς θερμαίνει τὴν ἐλπίδα τῆς ἐ-
 πιστροφῆς καὶ συνδιαλλαγῆς μὲ τὸν ἐπουράνιο Πατέρα... Ἀπὸ
 ἐκεῖ ὁ πιστὸς, ἀνεβαίνοντας μιὰ ἀκόμα βαθμίδα, μπαίνει στὴν
 Λιτὴ, μὲ τὴν μαρμαρίνη πύλη τῆς φραγμένη ἀπὸ βαρὺ ὑφασμά-
 τино ποραπέτασμα· ἡ πύλη ποὺ συμβολίζει ὀλοφάνερα τὸ «με-
 σότοιχον τοῦ φραγμοῦ» μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ καινοῦ
 κόσμου, ποὺ κατήγγησε ὁ Χριστὸς «ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωτα ἔν»
 (Ἐφεσ. β'. 14—15) μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατο καὶ τὴν Ἀνάστα-
 σί Του. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ κλασσικὸ ἑλλαδικὸ ἀνθέμιο, πάνω ἐκεῖ
 ψηλὰ στὴν κορυφὴ τοῦ ἀετώματος τῆς πύλης, φέρνει τώρα ἀπ'
 τὴν μιὰ μερὴν γλυπτὴ παράστασι τοῦ Σταυροῦ Του κι' ἀπὸ
 τὴν ἄλλη τῆς ἐνδόξου Ἀναστάσεώς Του.

Μέσα ἐκεῖ λοιπόν, στὴν Λιτὴ, θὰ «προπαρασκευαστῆ» γιὰ
 τὴν ἀληθινὴ πίστι ὁ ἐκκλησιαζόμενος, μὲ τὴν ἀνάγνωσι κυρίως
 τοῦ Ἀμώμου τοῦ Δαβίδ, περνῶντας ἐκεῖ μέσα τίς σκοτεινότερες

ὥρες τῆς νύχτας, πὺ συμβολίζουν κι' αὐτὲς τὸ σκότος τῆς εἰδωλολατρικῆς ἐποχῆς. Καὶ προετοιμασμένος πιά γιὰ καλὰ, περνᾷ τὸ «μεσότοιχο» ἀπὸ ὅπου ἀνεβαίνουντας μιὰ ἀκόμη βαθμίδα, ὀδηγεῖται στὸ Καθολικό Ἐκεῖ μέσα πλέον θ' ἀρχίσῃ σιγὰ-σιγὰ, μαζὶ μὲ τὸ χάραμα τῆς μέρας, νὰ χαράζῃ μέσ' στὴν ψυχὴ του καὶ τὸ φῶς τῆς Νέας, τῆς Καλῆς καινῆς Ἀγγελίας, γιὰτι ἐκεῖ θὰ πρωτακούσῃ τὸ ἑθνικὸ εὐαγγέλιο... Βαθύτερα ὑπάρχει ἓνα ἀκόμη σκαλοπάτι, πὺ φέρνει ἀκόμα πιὸ ψηλὰ καὶ πιὸ βαθιὰ, στὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων, στὸ ἱερό· ἐκεῖ μόνο οἱ ἄμωμοι στὴν σάρκα καὶ στὸ πνεῦμα μποροῦν νὰ μπαίνουν...

Ἡ ὅλη αὐτὴ ἡ ἀρμονικὴ καὶ σοφὴ διάταξι τῶν ἀρχιτεκτονικῶν καὶ τελετουργικῶν στοιχείων μεταξὺ τους, καθὼς καὶ ἡ χρονικὴ ἑναρμόνισι τῶν ὥρῶν τῆς ὅλης ἀκολουθίας μὲ τὶς ἀστρικές ὥρες, χαρίζει στὸν ἐκκλησιαζόμενον πιστὸ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, χάρη οὐράνιες, τελείως ἄγνωστες στοὺς πιστοὺς τῶν πόλεων.

Γιὰτι στ' ἀλήθεια, ὅποιος δὲν βλέπει τὶς μικρὲς φλογίτσες τῶν ἀναμμένων καντηλιῶν νὰ αἰωροῦνται μέσα στὸ κενὸ τῆς σκιᾶς σὰν πύρινοι κόμποι δακρῶν, πὺ ἔπηξαν τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς μπροστὰ στὰ εἰκονοστάσια, ὅπου ἀγρυπνοῦν οἱ γλυκές, σκεπτικὲς μορφὲς τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, τῶν Ἁγίων, αὐτὸς ἀσφαλῶς δὲν μπορεῖ καὶ νὰ νοιώσῃ τὸ σκίρτημα τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς χαρούμενης προσμονῆς, γιὰ τὸ φῶς τῆς ἀνατολῆς, πὺ θ' ἄρθῃ λαμπρὸ νὰ διαλύσῃ τὸν γνόφο τῆς νύχτας καὶ τῆς σκιᾶς τὴν ἀχλύδα. Κι' ὅποιος τὸ μάτι δὲν ἀσκήθηκε παρακολουθῶντας τὴν πάλῃ τῆς μοναδικῆς μέσα στὴν ἐκκλησιὰ κερένιας φλόγας, πὺ μὲ τὶς ἑναγώνιες φωτεινὲς παλμικὲς ἀναλαμπές της παλεύει νὰ κυριαρχήσῃ μέσα στὸ πηχτὸ τοῦ χώρου σκοτάδι, δὲν θὰ μπορέσῃ αὐτὸς νὰ κλείσῃ ποτὲ μέσα του μιὰ φωτεινὴ εἰκόνα τοῦ ἀναλωτήριου ἀγῶνα, στὸν ὅποιο πρέπει ν' ἀποδυθῶν οἱ ἄνθρωποι, γιὰ νὰ ἀξιωθῶν νὰ ὀνομασθῶν «υἱοὶ φωτός»...

Πόσο σοφὴ —θεόπνευστα σοφὴ— καὶ θαυμαστὰ ψυχολογημένη εἶναι ἡ διάταξι τῶν νυκτερινῶν αὐτῶν ἀκολουθιῶν, πὺ ἐθέσπισαν οἱ θεοφόροι Πατέρες καὶ θεμελιωταὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, καὶ πὺ μόνο στὶς Μονὲς τοῦ Ἁγίου Ὁρους μπορεῖ κανεὶς πιά νὰ χαίρεται! Ἡ ὅλη αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ καθημερινὴ τετράωρη ἐκκλησιαστικὴ διαδικασία, ὕστερα ἀπ' τὴν

προπαρασκευῆ τῆς ἀτομικῆς προσευχῆς τοῦ κελλιοῦ, ἀποτελεῖ μιὰ σοφώτατη καὶ ἀποτελεσματικὴ μέθοδο ἀφυπνίσεως τῆς ψυχῆς τοῦ πιστοῦ, ποὺ ναρκωμένη κατὰ κανόνα, θέλει νὰ λουφάξῃ μέσα στὸ σάρκινο καβούκι της.

Οἱ ποικίλλες σὲ ἔντασι καὶ σχέδια σκιές, ποὺ τρεμουλιάζουν πάνω στὰ σταυροθόλια, στοὺς τοίχους καὶ στὸ μαρμαροπελεκητὸ δάπεδο τῆς ἐκκλησιᾶς, κάνοντας τὰ πλουμιστὰ κιονόκρανα τῶν μαρμάρινων στύλων νὰ διαγράφονται σὰν ἀτλαξένια κάτω ἀπ' τὸ σύθαμπο τῶν ἀψίδων, τὸ βυσσινομενεξεδὶ στραφτάλισμα κάποιου μπρούντζινου ἔδω κι' ἐκεῖ δικέφαλου σταυραετοῦ, ἡ βαθεῖα βροντώδης καὶ μυστικοπαθῆς φωνὴ τῶν Ἑλληνορουμάνων ψαλτάδων στὰ ἀργὰ κατανυκτικὰ βυζαντινὰ δοξαστικά τους, τὸ ρυθμικὸ κουνδούνισμα τοῦ ἀσημένιου, βυζαντινῆς τέχνης, θυμιατηριοῦ, συντονισμένο στὸν ρυθμὸ τῆς ἀργῆς μελωδίας, ὁ πάλλευκος παπᾶς, ποὺ στέκοντας ἀνάμεσα στὶς μαρμαρένιες παραστάδες, μπροστὰ ἀπ' τὸ σκοτεινὸ ἄνοιγμα τῆς ὠραίας πύλης, διαβάζει τὸ ἑωθινὸ εὐαγγέλιο, μὲ τὴν καθάρια ὄψι του καταυγασμένη ἀπὸ τὴν ἀνταύγεια τοῦ κεραιοῦ ποὺ κρατᾷ στὸ χέρι, ὅλα αὐτὰ καὶ τόσα ἄλλα, σὰν ἓνας πλατὺς καὶ ὀρμητικὸς αἰθέριος χεῖμαρρος ἀπὸ ἑναρμόνια βυζαντινὰ πα-βου-γα-δι, ἀπὸ λαμποκοπήματα μαρμάρου καὶ σπινθηρίσματα μετάλλου, ἀπὸ εὐωδιαστὰ κύματα κεραιοῦ καὶ λιβανωτοῦ κι' ἀπὸ γραφικὲς βιβλικὲς μορφές, εἰσορμοῦν ὁλόϊσια στὴν ψυχὴ καὶ τὴν συνεπαίρνουν, μέσα σ' ἓνα βουερὸ παφλασμό, πρὸς τὴν νοσταλγικὴ ἐπουράνιο γῆ τῆς ἐπαγγελίας...

* * * *

Ἡ ὀρθρινὴ ἀκολουθία προχωρεῖ μὲ τὶς μεγαλόπνοες εὐχὲς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τὸν κατανυκτικὸ Ἐξάψαλμο, τὰ Καθίσματα, τοὺς Ὑμνους, τὰ Τροπάρια, τὰ Ἀντίφωνα, τὶς Ὁρως. Ἦδη τὰ τζάμια τῶν παραθύρων τῆς ἐκκλησιᾶς, πρῶτα τὰ ψηλότερα τοῦ τρούλλου κι' ὕστερα τὰ ἄλλα, ἀρχίζουν νὰ παίρνουν ἓναν ἀχνοφώτιστο σταχτογάλανο τόνο, ἀναγγέλλοντας πρὸς τοὺς μέσα τὴν ἔλευσι τοῦ λυκαυγοῦς.

— Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς..., ψέλνουν οἱ δυὸ χοροὶ σὲ τόνο ἀλαλαγοῦ...

— Τὴν ἡμέραν πᾶσαν, τελείαν, ἀγίαν, εἰρηνικὴν, καὶ ἀναμάρτητον παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα..., ψέλνει σὲ λίγο χαρ-

ἄνδρῳ μόσυνα κι' ὁ εὐθαλῆς παπα-Ἀρτέμης, με τὸ ἀχνὸ καλοκάγαθο πρόσωπο πλαισιωμένο ἕνα-γύρω ἀπ' τὴν κατάλευκη κόμη καὶ τὴν χιονᾶτη γενειάδα, ἀστραποβολῶντας μέσα στὸ γαλάζιο χρυσοκέντητο φελλόνι του.

Ὁ Γέροντας μας —ὁ Ἅγιος Καθηγούμενος τῆς Μονῆς— ἀπαγγέλλει τώρα με τὴν μαλακιὰ βελούδινη φωνή του τὴν εὐχή τῆς ὀρθρινῆς ἀπολύσεως. Κυτιάζω με ἀγαλλίασι τὸ ἱλαρὸ πρόσωπό του με τὴν λευκωπὴ ριπιδωτὴ γενειάδα τὴν γαληνὴ καὶ σεβάσμια αὐτὴ μορφή, τὴν λευκασμένη «ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· ἐν καθαρότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ». Τὸν κυτιάζω καὶ λογιαζώ ὅτι τὴν εὐχὴ αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ τὴν ἔχει ἀπαγγεῖλη μέχρι τώρα πάνω ἀπὸ δέκα-πέντε χιλιάδες φορές... Ἐπὶ σαράντα συναπτὰ χρόνια Μοναχὸς καὶ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς, εὐάρεστος τοῦ Θεοῦ ὑπηρετῆς. Καὶ με ἕναν τέτοιο δίδυμο Σκόλοπα στὴν σάρκα! ..

Δέκα χρόνια χριστιανὸς, εἴκοσι καὶ σαράντα

Γιὰ τὸ Ἐδῶ· γιὰ τὸ Ἐκεῖ, γιὰ τώρα καὶ γιὰ πάντα... ὅπως θᾶλλεγε σὲ τούτη τὴν περίπτωσι ὁ ἀλησμόνητος ἕκείνος χριστιανὸς ποιητής.

Εἴκοσι περίπου χρονῶν παλληκαρόπουλο ξεκίνησε ἀπὸ τὴν εὐάνδρο Κεφαλλονιά γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος με τὸν σκοπὸ νὰ προσκυνήσῃ καὶ νὰ προχειρισθῇ σὲ διάκο, γυρνῶντας γρηγόρα πίσω στὴν πατρίδα. Μὰ «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει». Μάταια περίμεναν στὴν πατρίδα γιὰ τὸν γυρισμὸ τοῦ προσκνητή; «Θύρα γὰρ μοι ἀνέφωγε καὶ ἐνεργῆς» (Α' Κορ. ιστ', 9). Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εἶχε ἤδη μιλήσει στὴν ψυχὴ του γιὰ τὸ μέλλον του, Ἔγινε ἱερομόναχος· σὲ λίγο δὲ ἡ ἀδελφότης τοῦ ἐμπιστεύθηκε τὸ πηδάλιο τῆς διακυβερνήσεως τῆς Μονῆς, πού τὸ κρατᾶ ἀπὸ τότε με σταθερότητα, σωφροσύνη καὶ πίστι. Πολλὰ καὶ σημαντικὰ ἔγιναν στὸ μακροχρόνιο αὐτὸ διάστημα τῆς Ἡγουμενίας του, ὄχι μόνον στὸ Μοναστήρι μὰ σὲ δλόκληρο τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀπὸ τὴν ἐμπνευσμένη δημιουργικότητά του.

* * * *

Ἵστερα ἀπὸ μιὰ τέτοια μεσονύκτιο καὶ ὀρθρινὴ θυσία αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ, πῶς νὰ μὴ μεθύσῃ ἡ ψυχὴ «ἀπὸ ποιό-

τητος οἴκου τοῦ Θεοῦ» καὶ πῶς νὰ μὴ προσέλθῃ στὴν λειτουργία τῆς θείας εὐχαριστίας τελείως ὄριμη «εἰς νῆψιν» καὶ εἰς κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος :

— Μιὰ δύναμι ὑπερφυσική, μοῦλεγε τὶς προάλλες ἕνας εὐσεβῆς ἐπισκέπτης, νοιώθω τούτες τὶς στιγμὲς σὰν νὰ ἔχει εἰσχωρήσῃ μέσ' στὰ κατὰβαθα τοῦ εἶναι μου, μέσα σ' αὐτοὺς λὲς τοὺς πυρῆνες τῶν κυττάρων μου, ὅπου ἀποδεσμεύοντας κατὰ τρόπο μυστηριακὸ καὶ συνειδητοποιῶντας τὸ πνευματικὸ, αἰσθάνομαι νὰ τὸ κεντρίζῃ καὶ νὰ τὸ συναγείρῃ πρὸς τὴν οὐράνια συγγενία του, πρὸς τὸ Ἅγιο τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανά μου δὲν ὑπηρετοῦν πιά παρὰ μόνο τὸ πνεῦμα μου. Νοιώθω τότε —στὶς στιγμὲς λ. χ. τοῦ «Λάβετε φάγετε» ἢ τοῦ Χερουβικοῦ Ὑμνου— σὰν νὰ ἄδειασε τὸ σῶμα μου ἀπὸ τὰ βαρεῖα σπλάχνα καὶ τὸ αἷμα του, καὶ νὰ γέμισε λὲς ἀπὸ μιὰ βελούδινη ἀπαλότητα καὶ ἀπὸ ἕναν αἰθέρα ζωογόνου βαλσάμου...

* * * *

Ἐχει φέξει πιά γιὰ καλὰ ἢ ἀνοιξιὰτικὴ αὐγή, ὅταν ὁ παπᾶς μοιράζει τὸ ἀντίδωρο στοὺς Καλογέρους. Ὅπως περνοῦν ἀπὸ προστά του ἕνας-ἕνας, κατὰ τάξι σχήματος καὶ ἀρχαιότητος, προσκυνοῦν τὶς ἅγιες εἰκόνες, τρῶνε τὸ ἀντίδωρο τοῦ Ἁγίου τοῦ Ζωῆς, πίνουν τὸν Ἁγιασμὸ τοῦ Ζῶντος Ὑδατος καὶ φεύγουν, ἔχει κανεὶς τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς κυττάξῃ μὲ ἄνεσι ἕναν-ἕναν χωριστὰ καὶ ὅλους μαζί :

Κάθε ἕνας χωριστὰ ἀποτελεῖ κι' ἕνα στῦλο, ἕνα ἀγκωνάρι τῆς Μονῆς, κι' ὅλοι μαζί —ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος— φτειάνουν μιὰ πόλι ὀχυρά, μιὰ πόλι ὀχυρὰ καὶ ἅγια, ὅπως εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ Μοναστήρι... Νά, πρῶτος στὴν σειρά ὁ Γερο-Βασίλης ἀπὸ τὴν Κεφαλλονία, 43 χρόνια μοναχός, κοντεύει Βασίλης τώρα τὰ 75, κι' ὅμως λυγερὸς ἀκόμα κι' ἀνάλαφρος τσαπίζει ὀλημερίς, κλαδεύει καὶ φυτεύει στὶς πεζοῦλες τοῦ Μοναστηριοῦ.

Συνομήλικός του, ἀκολουθεῖ ὁ Γερο-Θεόδουλος ὁ «νοσο-Θεόδουλος κόμος» τῆς Μονῆς Κεφαλλονίτης κι' αὐτός' λεπτὸς πολὺ, κι' ὠρὸς ἐξ αἰτίας ἑνὸς ἔλκους στομάχου, ἔχει ἀνατρέψει κάθε πρόβλεψη γιαιτροῦ γιὰ τὴν πάθησί του. Λογικὰ ἕνα τέτοιο βαρὺ δευτερογενὲς ἔλκος, ἀπὸ τριακονταετίας χρονολογούμενο, χωρὶς τὴν

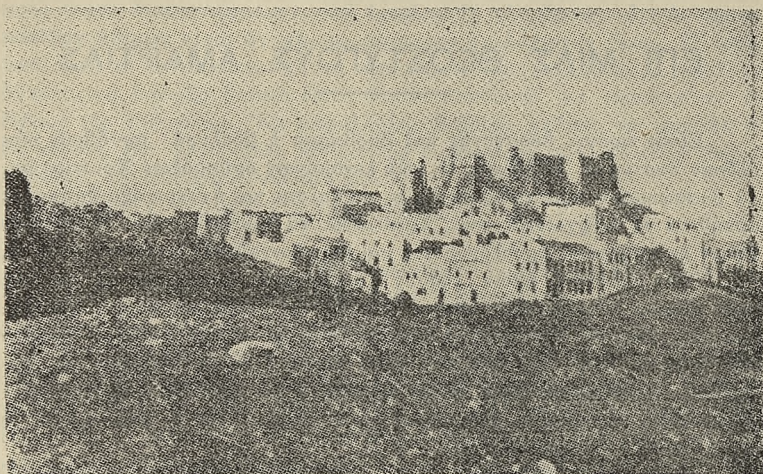
πρέπουσα δίαιτα, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν εἶχε κάμψει. Καὶ ὅμως ὁ ὠχρὸς καὶ πολὺ λεπτός, μὰ καὶ πολὺ πιστός, Γερο-Θεόδουλος εἶναι ὁ ὑγιέστερος ὄλων μας.

Ἐπιπέδω Ὁ ὀλιγόλογος καὶ σοφὸς βιβλιοθηκάριος τῆς Μονῆς, ὁ Γερο-Βαροβάβας, ἔρχεται ξωπίσω. Ἐξηντάρης τώρα, ξεκίνησε πρὶν σαράντα περίπου κι' αὐτὸς χρόνια ἀπ' τὴν Νεάπολι τῆς Καππαδοκίας. Κι' ἀναζητῶντας τὴν σαγήνη τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μυστηριακοῦ, πὺ τούχαν σταλάξει στὴν νεανικὴ ψυχὴ του, τὸ ψηλότερο βουνό, τὸ μεγαλύτερο ποτάμι κι' ἡ ἔκτενέστερη λίμνη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας — τὸ χιονοσκέπαστο Ἄργαϊο, ὁ Ἐρυθρὸς ποταμὸς καὶ ἡ ἀπέραντη καὶ ἀβαθὴς Τάττα — ἦρθε νὰ κονέψη σὲ τοῦτο ἐδῶ τὸ Μοναστήρι, πὺ χτισμένο στὶς πλαγιὲς τοῦ κολοσσιαίου χιονοσκέπαστου Ἄθωνα, πλάγι σ' ἓναν πλατὺ κι' ὀρητικὸ χεῖμαρρο καὶ κοτάμπροστα στὴν πλατεῖα θάλασσα τοῦ Ἀγιορείτικου κόλπου, θυμίζει κάπως τὰ σχήματα τῆς εὐλογημένης πατρίδας... Ἐργάζεται μεθοδικά, ταξινομῶντας τοὺς ἀνεξάντλητους πνευματικὸς θησαυροὺς τῆς Μονῆς, διευκολύνοντας ἔτσι τοὺς μελετητάς, εὐρωπαϊοὺς καὶ δικούς μας, στὶς μελέτες τους. Γνώστης βαθὺς τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ζῆ ὄχι μόνο ἀπ' τὰ βιβλία μὰ, θὰ ἔλεγε κανεὶς, κι' ἀπὸ κληρονομιά αἱμάτων...

Ἐπιπέδω Νὰ κι' ὁ Μακεδόνας Γερο-Ἀνδρέας, ὁ φιλόπονος καὶ ὑπάκουος, μὲ τὴν ἀγαθὴ καρδιά, ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς στὴν Ἱ. Κοινότητα τῶν Καρυῶν ὑπουργός, ἄς ποῦμε, τῆς ὁμοσπονδου Κυβερνήσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Μιὰ λέξι, πὺ κρατιέται ἀκόμα ἐδῶ ψηλά, ἀπ' τοὺς ἀπλοὺς καὶ σεμνοὺς αὐτοὺς Πατέρες, πὺ ὡς τόσο δὲν τοὺς λείπουν οἱ σκοτούρες ἑνὸς πραγματικοῦ ὑπουργοῦ, στὴν διακυβέρνησι τῆς ἰδιότυπης αὐτῆς πολιτείας.

Ἐπιπέδω Ὁ εὐθαλὴς Γερο-Βαρθολαάμ, ἀσκητικὸς καὶ πιστὸς Μοναχὸς ἀπὸ τὴν πανώρηα Κέρκυρα, πὺ προτοῦ γίνῃ, πρὶν τριάντα χρόνια, Καλόγερος, πῆγε προσκυνητὴς στοὺς Ἁγίους Τόπους, ἔχει ξεπεράσει τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη τοῦ ψαλμωδοῦ, μὰ ἡ φωνὴ του ἀκόμα, ὅταν ψέλνῃ, ξεχειλίζει καὶ ἔξω ἀπ' τὴν ἐκκλησιά. Μὲ ὄλο πὺ εἶναι σωματώδης καὶ ἔχει... εἴκοσι-ἑννέα ὀλόγερα δόντια τρώει διακονιὲς γιὰ ἓνα πουλί. Πῶς ζῆ, πῶς συγκρατεῖται τὸ λιπόσαρκο αὐτὸ καὶ γεροδεμένο γεροντικὸ σκῆνωμα; Μυστήριον πὺ τὸ παρατηρεῖ κανεὶς νὰ συντελεῖται καὶ σ' ἄλλους πιστοὺς Μοναχούς. Καὶ βέβαια μυστήριον, ἀφοῦ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων... (Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

Η ΕΝ ΠΑΤΜΩ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Ἐν αὐτῇ εὐρίσκεται δλόκληρον τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ Ὁσιομάρτυρος Παχωμίου τοῦ Νέου, ἀδελφοῦ τῆς ἡμετέρας Ἱ. Μονῆς, εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος, παρεχωρήθη μέρος αὐτοῦ καὶ μετεφέρθη ἤδη ἐνταῦθα.

Ἡ μεγάλη καὶ ἱστορικὴ Μονὴ τῆς Πάτμου ἰδρύθη ἐν ἔτει 1088 ὑπὸ τοῦ Ὁσίου Χριστοδούλου τοῦ Λατρηνοῦ ἐπὶ τῆς νήσου Πάτμου, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν παρεχώρησεν εἰς τὸν ὄσιον ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἀλέξιος Α΄ ὁ Κομνηνὸς διὰ χρυσοβούλου αὐτοῦ. Εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ λοφίσκου ἀπέχοντος τῆς θαλάσσης 45 περίπου λεπτὰ τῆς ὥρας. Παρ' αὐτῇ εὐρίσκεται καὶ ἡ πόλις τῆς Πάτμου Χώρα.

Σήμερον μονάζουν ἐν αὐτῇ 25 μοναχοὶ συνεχίζοντες μὲ ἔνθεον ζῆλον τὸ ἔργον τοῦ Ὁσίου Χριστοδούλου.

ὑπὸ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου συντηρεῖται ἡ Πάτμιος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, ἐν τῇ ὁποίᾳ φοιτοῦν ἤδη 250 μαθηταί. Μὲ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ οἰκοδομικοῦ συγκροτήματος αὐτῆς, συμφώνως μὲ τὸ ἐκπονηθὲν σχέδιον, θ' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν. Ἀπαντες οἱ μαθηταὶ συντηροῦνται ὑπὸ τῆς Μονῆς, τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ μισθοδοτούμενον ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ἐκ τῆς Σχολῆς ταύτης, ἧτις εἶναι γνωστὴ καὶ ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ Κράτους, προήλθον πολλοὶ διδάσκαλοι τοῦ Γένους, ἀρχιερεῖς καὶ πατριᾶρχαι.

Ἐχει δύο ἱστορικὰ παρεκκλήσια, ἐν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐντὸς τοῦ σπηλαίου εἰς τὸ ὁποῖον ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου ἐγράφη ἡ Ἀποκάλυψις καὶ ἕτερον τοῦ Ὁσίου Χριστοδούλου, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκεται καὶ ἡ λάραξ ἐν ἣ τὸ ἱερόν αὐτοῦ λείψανον:

Ἡ βιβλιοθήκη αὐτῆς ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ὁσίου Χριστοδούλου, τοῦ ὁποίου σώζεται καὶ ἰδιόχειρος διαθήκη. Περιέχει 750 χειρόγραφα βιβλία, καὶ 5.000 περίπου ἔντυπα τοιαῦτα. Ἐπίσης τὸ σκευοφυλάκιον εἶναι πλούσιον.

ΕΠΙ ΜΙΑΣ ΘΕΟΣΤΥΓΟΥΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Είναι τωόντι θεοστυγής και βάρβαρος ή βδελυρά συνήθεια ούκ όλίγων δυστυχώς Έλλήνων, εκ τών λεγομένων ορθοδόξων Χριστιανών, να βλασφημοῦν προπετῶς τὰ θεία, ὡς ἐπίσης και ἡ ἐτέρα ἀξιοθρήνητος συνήθεια να διέρχωνται τινες Χριστιανοί τὰ πρωϊνά τών Κυριακῶν θείων λειτουργιῶν, ἀργολογούντες και βωμολοχοῦντες εἰς τὰ καφφνεῖα.

Ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς διαβεβαίῳ με τὸ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀδιάφρευτον στόμα Του ὅτι και ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τών λόγων μας θέλομεν δικαιοθῆ ἢ καταδικασθῆ κατὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως, καθ' ἦν «διὰ πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον», εἶναι δύσκολον ἄραγε να ἀντιληφθῶσιν οἱ τοιοῦτοι βλάσφημοί ποῖαν ὀργὴν Θεοῦ θησαυρίζει ἡ ψυχὴ των ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ;

Ἄλλ' ἐὰν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἐν τῇ μωρίᾳ τῆς ἀπωλείας των, δὲν συναισθάνωνται τὴν ψυχικὴν ζημίαν των, ἡ Πολιτεία ὅμως δὲν δύναται να παραμένη ἀπαθῆς ἔναντι τοῦ θλιβεροῦ τούτου φαινομένου· διότι ὁ βλασφημῶν ἢ περιφρονῶν προπετῶς τὰ θεία, τραυματίζων τὰς ψυχὰς τών λοιπῶν Χριστιανῶν- τῶν τε ἐνηλίκων ἀλλ' ἰδίᾳ τῶν ἀνηλίκων- δὲν διαφέρει τοῦ κακούργου ἐκείνου, ὅστις ἄνευ ἀφορμῆς τινὸς ἤθελεν ἐπιτεθῆ καθ' ὁδὸν κατὰ τῶν φιλησύχων πολιτῶν διὰ μαχαίρας και ἤθελε τους τραυματίσει εἰς τὸ σῶμα. Εἰς μίαν τοιαύτην περιπτώσιν ἐπιθέσεως τὰ ὄργανα τῆς Πολιτείας θὰ ἐκινούντο παρευθὺς πρὸς σύλληψιν και τιμωρίαν τοῦ κακούργου. Πολλῶ μᾶλλον θὰ ἤρμοζεν να ἐκινούντο και να ἐφήρμοζον τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἠθικῶν τραυματισμῶν.

Μία λοιπὸν διαφῶτισις τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων διὰ συνεργασίας τῆς Ἐκκλησίας και τῶν Διοικήσεων των θὰ συνέτεινε νομιζομεν κατὰ πολὺ εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ θλιβερωτάτου τούτου, κατὰ τε τὴν ἠθικὴν και πολιτιστικὴν ἀποψιν, κοινωνικοῦ φαινομένου.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν χαρακτηριστικὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἱερομ. Σωφρονίου Κουτλεμουσιανοῦ, ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχην Ἀλέξ. Παπάγον, ὡς και τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τῆς Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως και τοῦ Ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔδωκαν τὴν ἀφορμὴν να χαράξωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀνακινήσεως τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος, εἶναι ἀνάγκη ὅπως πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας και με τὴν πολῦτιμον συνεργασίαν τῶν Διοικήσεων τῶν Ἀστυνομικῶν Σωμάτων, ἀναληφθῆ σοβαρὰ και συστηματικὴ προσπάθεια διαφώτισεως τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τού-

του. Διότι μόνον όταν πεισθῆ τὸ ὄργανον τῆς τάξεως, καταλλήλως πρὸς τοῦτο διαφωτιζόμενον, καὶ ἐγκλωπωθῆ τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ τραυματίζων ἠθικῶς εἶναι ἂν μὴ περισσότερον τουλάχιστον ὁμως ἐξ ἴσου ὑπόλογος μὲ τὸν τραυματίζοντα σωματικῶς τοὺς φιλησύχους πολίτας, δύναται νὰ ὑπάρξῃ θετικὴ ἐλπίς ὅτι θ' ἀποδώσει ἐν προκειμένῳ ὁ Νόμος τῆς Πολιτείας. Ἐκ παραλλήλου βεβαίως πρέπει νὰ ἐνταθῆ ἢ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας γενικωτέρα διαφώτισις τῶν πολιτῶν (ιεροκήρυκες, χριστιανικὸν ἔντυπον κλπ.):

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΧΩΡ)ΚΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Ἄριθ. πρωτ. 19)125)2

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 19 Φεβρουαρίου 1953

Πρὸς τὰς Διοικήσεις Ἀξιωματικῶν

«Περὶ λήψεως μέτρων κατὰ τῶν βλασφημούντων τὰ Θεῖα».

Κοινοποιούμεν ἐπιστολὴν τοῦ ἱερομ. Σωφρονίου καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 30483)19)1)53 ἔγγραφο τῆς Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ παραγγέλλομεν ὅπως ἐκδώσητε διαταγὰς πρὸς τὰς ὑφ' ἡμᾶς ὑπηρεσίας διὰ τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρθρῶν 198 καὶ 199 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

Ὁ Διοικητὴς τῆς Διοικήσεως

Ἄντωνόπουλος Γεώργ. Ἄντ)χης

ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Ἄριθ. πρωτ. 30483

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Φεβρουαρίου 1953

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν ἐπιθυμία τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπιστολὴν τοῦ ἱερομ. Σωφρονίου Κοινοβίου Κουτλουμουσίου καὶ νὰ παρακαλέσωμεν ὅπως ἐν τῇ ἀρμοδιότητι ὑμῶν προέλθῃτε εἰς τὰς κατὰ τὴν ὑμετέραν κρίσιν ἐνδεδειγμένας ἐνεργείας.

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς Χρ. Καρατζένης

Ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Κουτλουμουσίου τῇ 5)12)52

Ἐνδοξότατε,

Εὐχομαι εἰς τὸν Πανάγαθον Θεόν, εἰς τὴν Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον καὶ εἰς πάντας τοὺς Ἁγίους ὅπως ἡ παρούσα ἐπιστολή μου εὕρῃ Ὑμᾶς ἐν ἀρχῇ ὑγείᾳ.

Διὰ τῆς παρουσίας ταπεινῆς μου ἐπιστολῆς ἔρχομαι νὰ πληροφορηθῶ Ὑμᾶς ὅτι τὸ παρελθὸν καλοκαίρι ἐνοσηλεύθην εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις Νοσοκομεῖα Δημοτικόν, Ἱπποκράτειον καὶ τελευταίως εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, ἀπὸ διαφόρους παθήσεις, αἵτινες εἶνε ὁψώνια τῆς Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας. Διὰ τὸ μακρὸν ὁμως τοῦ καιροῦ ἡ ὠφέλειά μου ἐκ τῆς ὅλης νοσηλεύσεως ὑπῆρξεν ἐλαχίστη.

Διαρκούσης τῆς διαμονῆς μου ἐν Ἀθήναις ἐπαρτήρησα καὶ ἀκουσα τοῖς ἰδίῳσι ἀτίοις μου νὰ βλασφημεῖται τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ ἡμῶν, τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

«Μεγάλην δύναμιν ἔδιδαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς οἱ μοναχοί, οἱ ὅποιοι κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦσαν πολυάριθμοι ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τετάρτου αἰῶνος καὶ εἰς τὴν Συρίαν καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ὁ μοναχικὸς βίος δὲν ἐδημιουργήθη εἰς Ἑλληνικὸν ἀλλ' εἰς Αἰγυπτιακὸν περιβάλλον καὶ οἱ πρῶτοι ὀνομαστοὶ μοναχοί, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Παχώμιος δὲν ἦσαν Ἕλληνες, ἀλλ' Αἰγύπτιοι. Ἡ κακὴ διοίκησις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους καὶ οἱ διωγμοὶ ἠνάγκασαν πολλοὺς Αἰγυπτίους νὰ διανείμουν τὰ ὑπάρχοντά των (ὅπως ὁ Ἀντώνιος) εἰς πτωχοὺς, νὰ περιφρονήσουν τὴν ὑλικὴν δύναμιν καὶ νὰ ἀπέλθουν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔξω συνήθως ἀπὸ ὡμὰ χόρτα καὶ σπανίως μαγειρευμένην τροφήν. Ἡ αὐστηρὰ ἄσκησις εἰς τὴν ὁποίαν

Οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς τοὺς δῆθεν ὀρθοδόξους Χριστιανούς· ἐπιβάλλεται νὰ μετανοήσωμεν ἐκ τῆς χειρίστης ταύτης καὶ θεοσυγεσταῆς ἁμαρτίας. Καὶ πάλιν λέγω οὐαὶ ἡμῖν καὶ πῶς μᾶς βαστάζει ἡ γῆ ὅπου ἀντὶ νὰ δοξολογοῦμεν τὸν Ὑψιστον ἡμεῖς τὸν παροργίζομεν μὲ τὰς βλασφημίας μας.

Ἐάν παραμείνωμεν ἀμετανόητοι εἰς τὴν ἁμαρτίαν μας ταύτην πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅλοι μας ὅτι ἡ Θεία Δίκη θὰ μᾶς τιμωρήσῃ ἀμειλίχτως.

Ἐπίσης Ἐνδοξότατε παρατηρήθη ἐν καιρῷ πρωΐνης Ἀκολουθίας καὶ θείας Λειτουργίας ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καθὼς καὶ ταῖς μεγάλαις ἑορταῖς νὰ ἐργάζωνται τὰ καφφενεῖα ἀσυστόλως καὶ ἀθεοφόβως βωμολοχοῦντες καὶ φλυαροῦντες κατὰ τὴν φρικτὴν καὶ Ἁγίαν ταύτην ὥραν. Φεῦ τῆς ἀπωλείας ἡμῶν. Δὲν μᾶς φθάνει ὅλος ὁ χρόνος καὶ ὁ καιρὸς τοῦ ἔτους πού διαθέτομεν διὰ τὰ σατανικά μας θελήματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν τὴν φρικτὴν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἀγγέλους κατασπαταλῶμεν εἰς τὰς ὀρέξεις τῆς φθειρομένης ἡμῶν σαρκός.

Λοιπὸν Ἐνδοξότατε ἐάν θέλετε νὰ Σᾶς ἐνδυναμώσῃ καὶ ἐνισχύσῃ ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ ἀναστήσετε τὴν πτωχὴν ἡμῶν Ἑλλάδα καὶ νὰ κυβερνήσετε ἐπὶ ἔτη πολλὰ καὶ ἐνδόξως, νὰ ἐπιβληθῆτε καὶ νὰ καυτηριάσετε αὐτὰ τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα καὶ ἃς εἶναι ὁ μισθὸς Ὑμῶν πολὺς παρὰ τῷ Πατρὶ ἡμῶν τῷ ἐν Οὐρανοῖς. Καὶ πάλιν γονατίξω ἐνώπιον τῆς ἐνδοξότητος Ὑμῶν καὶ θερμῶς παρακαλῶ ὅπως προϊόντος τοῦ χρόνου ἐπιβληθῆτε καὶ τιμωρήσῃτε τοὺς ἀσεβεῖς ἵνα οἱ ἕτεροι φόβον ἔχωσιν.

Αὐτὰ σᾶς γράφω καὶ Σᾶς εὐχομαι ὀλοψύχως ὅπως ὁ Πανάγαθος Θεὸς Σᾶς χαρίζῃ μακροζωίαν ἐν τῇ παρουσίᾳ βιοτῆ, ἐν δέ τῇ μελλούσῃ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ.

Διατελοῦμεν μετὰ τιμῆς καὶ ἀπείρου πνευματικοῦ σεβασμοῦ

Σωφρόνιος Ἱερομ. Κουτλουμουσιανὸς Ἀγιορείτης

ὑπεβάλλοντο οἱ μοναχοί, εἶχε τι τὸ ἡρωϊκόν, τὸ ὁποῖον ἐπροκάλει τὸν θαυμασμόν. Τοῦτον ἠὔξανε ἡ ἀλιτροῦστική, ἡ φιλανθρωπικὴ δρασίς πολλῶν μοναχῶν καὶ πολλῶν μοναστηρίων. Βαθμηδὸν τὰ μοναστήρια ἀπέκτησαν τὰ νοσοκομεῖα των, εἶχαν ξενώνας διὰ τοὺς περαστικοὺς ξένους, διέδιδαν τροφίμα καὶ χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ὅλα αὐτὰ ἐρμηνεύουν τὴν διάδοσιν τοῦ μοναχικοῦ βίου ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου εἰς Ἑλληνικὰς περιφερείας. Οἱ μοναχοὶ ἀκόμη ἀποβλέποντες εἰς τὸ ὑπερτέραν περιεφρόνουν τὴν ὑλικὴν δύναμιν καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ μαρτυρήσουν ὑπὲρ τῶν ιδεῶν των. Οὕτω π. χ. κατὰ τὴν συζήτησιν διαφόρων δογματικῶν ζητημάτων οἱ μοναχοὶ ἐπέμεναν περισσότερον, ὠμίλιον ἀπειλητικῶς πρὸς τὴν πολιτείαν, ὑφίσταντο προθύμως τὰς ἐξορίας ἢ ἄλλας τιμωρίας. Ὁ Θεόδωρος Στουδίτης, διὰ νὰ ἀναφέρωμε ἓνα τῶν ὀνομαστοτέρων μοναχῶν, ἐξωρίσθη ἐπανειλημμένως, ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλειψε ποτὲ τὰς ιδέας του εἰς τὸ ζήτημα τῶν εἰκόνων καὶ εἰς τὰ ἄλλα. Καὶ ἡ στάσις αὕτη τῶν μοναχῶν ἐπροκάλει τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Κόσμου. Ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν καὶ μοναστηρίων τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους καὶ ἡ τεραστία περιουσία, τὴν ὁποίαν ταῦτα συνεκέντρωσαν, ἀφ' ὅτου ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐπέτρεψε τὴν πρόσκτησιν περιουσίας ἐκκλησιαστικῆς. Ἄλλοι δὲ αὐτοκράτορες ἠμπόδισαν τὴν ἐκποίησιν αὐτῆς πλὴν διὰ σκοποὺς φιλανθρωπικοὺς, ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων κλπ. Τὰ μοναστήρια ἐπεβλήθησαν καὶ δι' ἄλλους λόγους, πλὴν τῶν φιλανθρωπικῶν. Μερικοὶ μοναχοὶ ὀνομαστοὶ διὰ τὴν σοφίαν των καὶ τὴν ἀρετὴν των ἐπεβλήθησαν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην καὶ αὐτὸ συνετέλει εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ μοναχικοῦ βίου. Πρέπει δὲ νὰ μὴ λησμονήσωμεν ὅτι εἰς πολλὰ μοναστήρια ὑπῆρχον μεγάλοι βιβλιοθήκαι (ὅπως π. χ. εἰς τὴν μονὴν τοῦ Στουδίου) αἱ ὁποῖαι ἐμόρφωσαν πολλοὺς λογίους, διετήρουν Ἑλληνικὰ χειρόγραφα, διέδιδον ἀντίγραφα αὐτῶν. Ἐπίσης εἰς πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχαν καλλιτεχνήματα, εἰκόνας, ἐκκλησιαστικὰ σκευῆ καὶ ἐπιπλα, ὅλα δὲ ταῦτα ἦσκον θαμβωτικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὴν βιοτεχνίαν τοῦ μοναχικοῦ ἐργοχειροῦ, τὸ ὁποῖον εἰσήγαγε ὁ Μ. Βασίλειος εἰς τὰς μονὰς. Ὅλα ταῦτα ἐρμηνεύουν τὴν διάδοσιν τοῦ μοναχικοῦ βίου εἰς Ἑλληνικὰς περιφερείας καὶ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔχουν πολλοὶ μοναχοὶ εἰς διαφοροὺς ἐποχάς. Οἱ αὐτοκράτορες δέχονται τοὺς ἰσχυροὺς μοναχοὺς εἰς ἀκροάσεις καὶ τοὺς περιποιούνται, ἐνίοτε τοὺς ἐπισκέπτονται εἰς τὰ μοναστήρια των, πάντοτε δὲ τοὺς λογαριάζουν...

Ὅταν ὀμιλῶμεν περὶ μοναστηρίων τοῦ Βυζαντίου δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν οὔτε τὴν μεγάλην ὑπηρεσίαν αὐτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, οὔτε τὸ μέγα φιλανθρωπικὸν ἔργον, οὐσιοδέστατον στοιχεῖον τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπίσης πολλοὶ μοναχοὶ ἐπεβάλλοντο διὰ τῆς ἠθικῆς των ἀξίας καὶ ἐργασίας καὶ τοῦ μαρτυρίου ἀκόμη (Μάξιμος ὁ ὁμολογητῆς, Θεόδωρος Στουδίτης κ. ἄ. πολλοὶ) καὶ ἠὔξανον τὴν φήμην τῶν Μοναστηρίων. Ἐχοντες ταῦτα ὑπ' ὄψιν ἐννοοῦμεν διατὶ ἐγένοντο τόσον πολλὰ μοναστήρια, διατὶ δὲν ἐδημιουργεῖτο ἀντίδρασις κατ' αὐτῶν. Συνήθως ἐξαιρεται ἡ σημασία τῶν Ὀρλανδῶν μοναχῶν, διότι ὑπερέτησαν τὰ γράμματα εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ τὰ Βυζαντινὰ μοναστήρια ἔχουν ἀσυγκρίτως μεγαλύτεραν ἀξίαν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ πολιτισμοῦ» (Κ. Ἀμάντου Ἱστορία Βυζαντινοῦ Κράτους τόμ. Β' σελ. 12, 25-27).

Ἡμιαγορεύτης

ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΣ ΠΑΧΩΜΙΟΣ

‘Ο ἐν ἡσυχίᾳ ἀσκήσας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀγ. Παύλου.

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

29 Μαΐου 1953.

Πέντε αιώνες συνεπληρώθησαν κατά την άνωτέρω ήμερομηνίαν από τῆς ήμέρας, καθ' ἣν, παρὰ τὴν πύλην τοῦ Ῥωμανοῦ. ἔπιπεν αἰμόφυρτος, μαχόμενος ἠρωϊκῶς, ὁ defensor fidei τελευταῖος Βυζαντινὸς Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, ὑπερασπιζόμενος τὴν μεγάλην κληρονομίαν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ θεματοφύλαξ.

Ὁ ἔνδοξος θάνατος τοῦ ἐθνομάρτυρος αὐτοκράτορος ὑπῆρξεν ἀντάξιός τῆς πνεύσεως τὰ λοιπὸν περιωνύμου Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἣτις, ὡς μοναδικὸν φωτεινὸν μετέωρον. μεσουρανήσασα ἐπὶ χίλια ἔτη εἰς τὸν παγκόσμιον ὀρίζοντα, ἀφοῦ ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας προσήνεγκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐξέλιπε πολιτικῶς ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν χριστιανῶν τῆς δύσεως πρῶτον καὶ τῶν Μωαμεθανῶν τῆς ἀνατολῆς δευτέρον καὶ διὰ τῆς πτώσεως αὐτῆς ἀνεγέννησε τὴν δύσιν.

Κατὰ τὴν διαρρέυσασαν ἡμίσειαν χιλιετηρίδα ἀπὸ τῆς ήμέρας τῆς ἐνδόξου πτώσεως τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ποικίλαι ἱστορικαὶ μεταβολαὶ ἐδημοῦργησαν εἰς τὸν χῶρον, ἔνθα ἐπεξετείνετο «τὸ χριστιανῶν βασίλειον».

Μικρὸν μέρος τῆς περιφήμου Βυζαν. Αὐτοκρατορίας, ἀποκτήσαν καὶ ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν, συνεχίζει σήμερον, ὡς διάδοχος αὐτῆς, τὸν ἐκπολιτιστικὸν ὄλον, τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐπὶ χίλια ἔτη ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ κόσμου ἔπαιξε, μαχόμενον κατὰ τῶν βαρβάρων, προαγόμενον ἐν τῇ πίστει εἰς Χριστὸν καὶ καθιστάμενον ὡσημέραι «βασίλειον Χριστοῦ» μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μόνον ὀρθόδοξον βασιλέα.

Ἡ σημερινὴ ἐπέτειος γεννᾷ εἰς ἡμᾶς συναισθήματα εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ὑπὲρ τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν πεσόντος μάρτυρος αὐτοκράτορος καὶ ἄγει τὰ νοσταλγικὰ ἡμῶν ὄμματα εἰς τὴν ὁμώνυμον αὐτοῦ πόλιν, τὴν ἔχουσαν πολιούχον τὴν θεογεννήτορα Πάναγνον, ἔνθα ὑπάρχει τὸ καλλάδιον τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἄς διαφυλάττῃ τὴν πόλιν Αὐτῆς, ὃ δὲ θάνατος τοῦ αὐτοκράτορος ἄς γίνῃ αὐτοθυσίας παράδειγμα εἰς πάντας ἡμᾶς.

Τὸ Θ' Βυζαντινολογικὸν συνέδριον.

Εἰς τὴν δευτέραν πόλιν τὴν Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν οὔσαν κατάσπαρτον ἐκ βυζαντινῶν μνημείων, συνηλθε, μεσοῦντος παρελθόντος Ἀπριλίου, τὸ Θ' βυζαντινολογικὸν

συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος κορυφαῖοι βυζαντινολόγοι ἡμέτεροι καὶ ξένοι.

Τὸ "Ἅγιον Ὅρος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ζῶσαν καὶ ἀδιάκοπον διὰ μέσου τῶν αἰῶνων συνέχειαν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ περικλείει ἀμύθητον πλοῦτον βυζαντινῶν κειμηλίων, ἀντεπροσωπεύθη διὰ τοῦ διαπρεποῦς Καθηγουμένου τῆς γειτονικῆς ἡμῶν Μονῆς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Ἀρχιμ. Γαβριήλ, ὅστις προέβη καὶ εἰς σπουδαίαν ἀνακοίνωσιν «Περὶ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τοῦ Ἁγίου Ὁρους».

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων καλῶν ἐπιτευγμάτων, τῶν ἀπὸ τοῦ 1924 ἐκαστοτε συγκροτουμένων Βυζαντινῶν συνεδρίων, προῆλθε καὶ ἡ πάγκοινος πλέον ἀναγνώρισις τῶν πολυαριθμῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς προσήνεγκεν εἰς πάντας τοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ μας τὸ τέως «Περιφρονημένον» Βυζάντιον.

Διὰ τὰ ἀναφέρωμεν δὲ τὰς κεφαλαιώδεις, τὸ Βυζάντιον ὑπῆρξεν ἐπὶ μίαν χιλιετηρίδα ὁ κυματοθραύστης τῶν βαρβαρικῶν κατὰ τῆς δύσεως ἐπιδρομῶν, διετήρησεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ ἐκαλλιέργησε τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν σοφίαν, ἐσυστηματοποίησε τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ἐδημιούργησε τὸν σύγχρονον ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμόν, ἐξέψωψε καὶ κοινωνικῶς τὴν γυναῖκα, ἐδημιούργησε ὠργανωμένην κοινωνικὴν πρόνοιαν καὶ πρῶτον κατήγγησε τὴν δουλοπαροικίαν. Διὰ τὰ ἀναφέρωμεν δὲ τοὺς λόγους τοῦ Beseler «δύο δῶρα μεγίστης ἀξίας ἐχάρισε τὸ Βυζάντιον εἰς τὴν δύσιν, τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον».

Νικοδήμος ὁ Ἁγιορείτης.

Καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα, ὑπὸ «Κανονικῆς ἐπιτροπῆς» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μελετᾶται ἡ ἀνακήρυξις εἰς ἅγιον τοῦ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα ἐνταῦθα ἀσκήσει τελειωθέντος Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου.

Ἡ πραγματοποίησις τῆς τοιαύτης πληροφορίας, ἥτις θὰ εἶναι καὶ ἡ τυπικὴ ἀναγνώρισις τῆς πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως οὐ μόνον τῶν ἁγιορειτῶν ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν γενομένης ἀνακηρύξεως εἰς ἅγιον τοῦ πολλοῦ Νικοδήμου, θὰ πληρώσῃ χαρᾶς σύμπαντα τὸν ἁγιορειτικὸν κόσμον, διότι οὗτος ὑπῆρξε τύπος μοναχοῦ, μεμαρτυρημένης ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος ὡς καὶ κάτοχος μεγάλης σοφίας. ἦν μετεχειρίσθη πρὸς ὠφέλειαν τῶν χριστιανῶν, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ἄνευ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πλησίον «οὐδὲν ὠφελούμεθα» (α' Κορ. ιγ' 3.)

Διὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Πηδαλίου ἐδωρήσατο εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον ἓν εἶδος ποιμαντικῆς· διὰ δὲ τῶν πολλῶν αὐτοῦ καὶ ψυχοφελεστάτων συγγραφῶν, ἰδίᾳ τοῦ ἀσράτου πολέμου ἐπαιδαγώγησεν ἐν Χριστῷ τὸν Ἑλληνισμόν καὶ ἐγένετο ἐθνικὸς διδάσκαλος. Λυπηρὸν καὶ ἐπιζήμιον, διότι τὰ ἔργα τοῦ σοφοῦ τούτου ἀγίου, ἐξαντληθέντα πρὸ πολλοῦ, δὲν

ὑπάρχουσι σήμερον.

Ἡ ἔχουσα τὰ μέσα τῆς ἐκδόσεως, Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θὰ προσέφερε μεγάλην ὠφέλειαν τῷ χριστιανῷ πληρώματι, ἂν ἐξέδιδε ταῦτα καὶ δὴ τὸ Πηδάλιον, τὸν ἀόρατον πόλεμον καὶ τὸ περὶ συνεχοῦς θείας κοινωνίας.

Ὁ Χριστιανὸς διδάσκαλος.

Πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἐβδομάδος τοῦ Διδασκάλου τὸν παρελθόντα Μάρτιον περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Ὁ ἑορτασμὸς οὗτος ἦτο δικαία ἐπιβράβευσις τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ἐργώδους ἔργου, τῆς ἱεραῆς ταύτης διακονίας, ἣν ἀσκεῖ ὁ Ἕλληνας διδάσκαλος καὶ δι' ἧς μορφεῖ τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῆς νεολαίας, ἀναπτύσσει τὰς πνευματικὰς αὐτῆς δεξιότητας καὶ διδάσκει τὸ χρησιμῶς ζῆν καὶ γενναίως θνήσκεν ὑπὲρ τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος.

Διὰ νὰ ἔχη ὁμοῦ ἀπόδοσιν τὸ ἔργον αὐτοῦ, προαπαιτεῖται ὁ διδάσκαλος νὰ εἶναι μιμητὴς τοῦ μοναδικοῦ διδασκάλου, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ παρ' αὐτοῦ νὰ ἐμπνέεται καὶ καθοδηγῆται, ἀφοῦ τὸ ἔργον του εἶναι, κατὰ τὸν παιδαγωγὸν τῶν νέων Μέγ. Βασιλείου, «ἐπιταγὴ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ». Νὰ εἶναι ἐπὶ πλεόν «ζῶσα καὶ σιωπῶσα παραίνεσις» καὶ ὡς εἶπεν ἀρχαῖος σοφὸς «τῷ βίῳ ἀδιάβλητος, τῷ τρόπῳ ἀνεπίληπτος, ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστος».

Ὁ Μοναχισμὸς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ὁ μοναδικὸς διδάσκαλος τοῦ Βυζαντινοῦ κόσμου καὶ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ μοναχὴ ἀγία Φιλοθέη ἴδρυσεν τὸ πρῶτον σχολεῖον ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐν μέσαις Ἀθήναις, διὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ πλειὰς τῶν σχολείων ἐν ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς, δι' ὧν ἐσώθη ὁ Ἑλληνισμὸς. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο σημεῖον οὐδόλως ἐτονίσθη ἐν τῷ ἑορτασμῷ.

Δεκαπενταετία.

Τὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων Ἑλλάδος ὄργανον «Ἀκτίνες» τὸ ὁποῖον ἐτάραξε τὰ ἐν Ἑλλάδι λιμνάζοντα ὕδατα τοῦ ὕλισμοῦ καὶ ἐνέβαλε τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα εἰς τὴν σύγχρονον λογοτεχνίαν καὶ γενικὰ Ἑλληνικὴν διανόησιν, ἥτις ἐν πολλοῖς ἐνέμενεν εἰς τὰ πρὸ πολλοῦ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς κονίστρας ἐκλιπόντα διδάγματα τῶν ἐγκυκλοπαιδιστῶν, συνπλήρωσε δεκαπενταετίαν ἀνελλιπούς ἐκδόσεως καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ 16ον ἔτος.

Ἄνευ ὑπερβολῆς αἱ «Ἀκτίνες» ἀπετέλεσαν σταθμὸν εἰς τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος, ἀληθῆ πνευματικὴν ἐπανάστασιν, ἥτις θὰ ἔχη μεγάλα ἀποτελέσματα ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὡς ἡ τοῦ 1821 τοιαύτη.

Πρὸς τοῦτο ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθῆ τις τὴν τεραστίαν ἐπίδρασιν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τῆς διακηρύξεως τῆς Χριστ. Ἐνώσεως

Ἐπιστημόνων τοῦ 1946 καὶ τὰς ἐκλεκτὰς αὐτὰς ἐκδόσεις π. χ. τὸν Παῦλον τοῦ Holznez, τὸν χιτῶνα τοῦ Douglas, τὸ πῶς μεγάλο γεγονός τοῦ Ourslez κλπ. διὰ τῶν ὁποίων ἐπλούτισαν τὴν πτωχὴν ἡμῶν λογοτεχνίαν καὶ ἔδωκαν ὡς πνευματικὴν τροφήν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου συγχρόνου φιλολογίας καὶ ὄχι ἀνούσια τινα καὶ ἐπιβλαβῆ ὡς ἐβλέπομεν ἄχρι τοῦδε. Εὐχόμεθα ταῖς Ἀκτίσι νὰ συμπληρώσωσι πολλὰς δεκαπενταετηρίδας· τῷ δὲ πολιῷ προέδρῳ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως ἐπιστημόνων σοφῷ καὶ εὐσεβεῖ ἀκαδημαϊκῷ Κεφαλλῆνι Μαρ. Γερουλάνῳ νὰ ἀνεκαινισθῇ ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης αὐτοῦ, ἵνα συνεχίσῃ διὰ τῆς Χριστ. Ἐνώσεως, ἧς ἐπαξίως προΐσταται, τὴν ἀνακαινισμὸν τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Τριετία.

Δόξαν καὶ αἶνον ἀπονέμομεν τῷ δοτῆρι παντὸς καλοῦ, Τριαδικῷ ἡμῶν Θεῷ, διότι κατήξιωσεν ἡμᾶς νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τοῦ παρόντος τεύχους εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἐκδόσεως ἡμῶν. Εὐγνώμονα ἐκδηλοῦμεν διάθεσιν τῇ Α. Θ. Π. τῷ Σεπτῷ ἡμῶν Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἀθηνᾶγορα καὶ τῇ Ἱ. Κοινότητι τοῦ Ἁγίου Ὁρους διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν ἡμῖν εὐλογίαν καὶ ἠθικὴν ἐνίσχυσιν, ἧτις ἰκάνωσεν ἡμᾶς, νὰ ἐκδώσωμεν ἀνελλιπῶς ἐπὶ τριετίαν τὸ περιοδικὸν μας.

Χάριτας πολλὰς ὁμολογοῦμεν εἰς τοὺς δωρητὰς καὶ χορηγοὺς ἡμῶν, οἵτινες ἐνίσχησαν ἡμᾶς μεγάλως εἰς τὰς πολλὰς καὶ βαρεῖας δαπάνας τῆς ἐκδόσεως. Ἄνευ αὐτῶν, μὲ τὴν κατέχουσαν ἡμᾶς οικονομικὴν καχεξίαν, θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ συνέχισις τῆς ἐκδόσεως.

Διὰ τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν οὐδὲν ἄλλο ἐπεδιώξαμεν εἰμὴ νὰ καταστήσωμεν γνωστὰ τοῖς ἀγνοοῦσι τὰ πολύτιμα ἡμῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἐθνικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ κειμήλια, ἅτινα ζηλοτύπως φυλάσσονται εἰς τὸ ἔμψυχον τοῦτο Βυζαντινὸν μουσεῖον, καὶ ἀφ' ἐτέρου νὰ ὠφελήσωμεν πνευματικῶς ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν δυνάμεων, τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας. Αὐτὴν τὴν γραμμὴν θὰ διατηρήσωμεν τοῦ Κυρίου συνεργούντος καὶ ἐπευλογοῦντος καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Φιλάρετος εἶναι, ὃχι ἐκεῖνος ὅστις πράττει τὸ καλόν, ἀλλ' ὅστις δέχεται μετὰ χαρᾶς τὰ ἐπακολουθοῦντα εἰς τὴν ἀρετὴν κακά.

— Οἰαδήποτε μετάνοια, γενομένη ἄνευ ὑπάρξεως καὶ τῆς προαιρέσεως, οὔτε χαρὰν περιέχει, οὔτε λογίζεται ἀξία ἀμοιβῆς.

— Σκέπασον τὸν πταίοντα, ὅταν ἐκ τούτου δὲν ζημιούσῃ· διότι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν πταίοντα δίδεις θάρρος, σὲ δὲ θὰ βασιτάσῃ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

— Καθὼς τὰ φάρμακα καθαρίζουν τοὺς κακοὺς χυμοὺς τοῦ σώματος, οὕτω καὶ ἡ σφοδρότης τῶν θλίψεων καθαρίζει τὰ πάθη ἐκ τῆς καρδίας.

Ἄγιου Ἰσαὰκ

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ι. Κοινότης 'Αγ. Όρους. Δι' έγκυκλίου τής 'Ι. Κοινότητος πρὸς τὰς 20 'Ι. Μονὰς τοῦ 'Αγ. Όρους κοινοποιεῖται έγγραφον τής Διοικήσεως τοῦ 'Αγ. Όρους, δι' οὗ συνιστάται πρὸς τὰ ἱερὰ Καθιδρύματα ἡ ὑπὸ τούτων πιστὴ ἐφαρμογὴ καὶ τήρησις τῶν συναφῶν μὲ τοὺς ἐπισκέπτας ὑποχρεώσεων των, ἧτοι ὅπως τηρῶσιν τὸ κεκανονισμένον βιβλίον καταχωρήσεως τῶν ἐπισκεπτῶν, ὅπως ἐλέγχωσι τὰς ταυτότητας τούτων καὶ ζητῶσι τὰ διαμονητήριά των.

— Ὑπὸ τής 'Ι. Κοινότητος ἀπεστάλησαν ὀλοσφράγιστοι, καταλλήλως φιλοτεχνηθεῖσαι καὶ καλλιγραφηθεῖσαι, εὐχαριστήριοι ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Παῦλον καὶ τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Πρωθυπουργὸν Στρατάρχην Ἀλέξ. Παπάγον διὰ τὸ ὑπερ τοῦ Ἁγίου Όρους ἐμπράκτως ὀλονέν ἐκδηλούμενον ἐνδιαφέρον των, ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων, ἰδίως φύσεως οἰκονομικῆς, ἀπασχολούντων τὸν Ἁγιώνυμον τόπον.

Ἡ 'Ι. Κοινότης ὑπέβαλεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπόμνημα δι' οὗ αἰτεῖται ὅπως σταθμίζουσα αὐτὴ ἀφ' ἑνός μὲν τὰς ποικίλλας καὶ ἐπιγεύσας ἀνάγκας τῶν 'Ι. Μονῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν διαμορφωθείσαν νέαν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας, εὐαρεστηθῆ καὶ μεριμνήσῃ κατὰ τὴν σύντοξιν τοῦ Κρατ. προϋπολογισμοῦ 1953—54 ἵνα τὸ ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν Μετοχῶν τῶν 'Ι. Μονῶν Ἁγ. Όρους χορηγούμενον αὐταῖς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου κατόπιν σχετικῆς συμβάσεως ἐτήσιον μίσθωμα, ἀναπροσαρμοσθῆ. Σχετικῶς ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας Ἱεροκοινοτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Καθηγουμένων 'Ι. Μ. Διονυσίου Ἀρχιμ. Γαβριὴλ καὶ 'Ι. Μ. Καρακάλου Ἀρχιμ. Παύλου, ἵνα ἀναπτύξῃ καὶ προφορικῶς εἰς τοὺς ἀρμοδίους τὸ ἐν λόγῳ αἴτημα.

Διοίξεις Ἁγ. Όρους. Ἡ Διοίκησις τοῦ Ἁγ. Όρους δι' έγγραφου τῆς πρὸς τὴν 'Ι. Κοινότητα ζητεῖ τὴν ὑποβολὴν διαφόρων τεχνικο-οικονομικῶν στοιχείων, προκειμένου νὰ διακριβώσῃ ὁ κ. Διοικητῆς τὴν δυνατότητα ἐκτελέσεως ἀλλῶν τεχνικῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἱερᾶς χερσονήσου, βάσει τοῦ προγράμματος «Πρόνοια Ἐργασία» καὶ εἰσηγηθῆ οὗτος ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον.

Τὸ ζήτημα τῶν ἀπολυτηρίων. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἠοχολήθη καὶ πάλιν μὲ τὸ θέμα τῆς μὴ χορηγήσεως ὑπὸ τῶν 'Ι. Μονῶν Ἁγ. Όρους ἀπολυτηρίων εἰς τὰ μοναστηριακὰ ἢ ἐξαρτηματικὰ μέλη των, ἵνα οὕτω ἀποφευχθῆ ἡ περαιτέρω ἐξασθένησις τῆς μοναχικῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγιωνύμου τόπου, ἧτις ἐξασθένησις ἦθελεν ἀποβῆ θρησκευτικῶς τε καὶ ἐθνικῶς λίαν ἐπιζήμιος. Ἐν κατακλείδι τοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν σχετικοῦ ἐγγράφου Αὐτῆς, συνι-

στά ὡς σωτήριοι καὶ προληπτικὸν μέτρον τὴν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ χορήγησιν ἀπολυτηρίων εἰς τοὺς Ἄγιορείτας ἐκ μέρους τῶν Ἱ. Μονῶν. Κατόπιν τοῦ τοιούτου ἐγγράφου ὁ κ. Διοικητὴς Ἄγ. Ὅρους ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος πλήρη κατάλογον τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἁγιωνύμου τόπου ἀντικανονικῶς διαβιούντων Ἄγιορειτῶν, προκειμένου νὰ ληφθῶσι τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα.

Εὐχαριστήρια. Τὸ ἐν Θεσπλίῃ ἀνεγνωρισμένον Σωματεῖον «ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ» ἐκφράζει δι' ἐπιστολῆς τῆς θερμᾶς εὐχαριστίας καὶ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰς Ἱ. Μονὰς Ἄγ. Ὅρους διὰ τὴν ἐκ 3.070.000 δραχ. συνεισφορὰν ἰων εἰς τὸν σχετικὸν ἔρανον του, ὑπὲρ τῆς ἐπανιδρύσεως τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Παναγίας Σουμελά εἰς τὴν περιφέρειαν Βεργίας.

— Ἐπίσης ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἰδρύματος «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου» δι' ἐπιστολῆς τῆς ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας καὶ τὰ θερμὰ συγχαρητήριά της πρὸς τὰς Ἱ. Μονὰς καὶ πάντα τὰ ἐξαρτήματα Ἁγίου Ὅρους διὰ τὴν εὐαγὴ αὐτῶν ἐκ 15.243.500 δραχ. συνεισφορὰν, εἰς τὸν τελευταῖον κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἔρανον του.

Ἐπισκέψεις. Τὴν Ἱ. ἡμῶν Μονὴν ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸ διαγεῦσαν δίμηνον διάστημα οἱ κ. κ. Ν. Μπουγάτης Καθηγητῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Ριζαρίου σχολῆς μετὰ δεκαεναεταμοῦς ὁμάδος μαθητῶν αὐτῆς, Ν. Καρυστιώτης Καθηγητῆς τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Σχολῆς μετὰ δευτέρας δεκαεναεταμοῦς ὁμάδος μαθητῶν αὐτῆς, Δημ. Στουγιαννάκης Καθηγητῆς Ἀριστοτελείων Ἐκπαιδευτηρίων Θεσπλίῃς μετὰ τοῦ συναδέλφου του κ. Ἰω. Σαρτζετάκη καὶ δέκα-τεσσάρων μαθητῶν των, Ἀβ. Εὐθυμιάδης καὶ Θρασ. Ἀναστασιάδης Θεολόγοι καθηγηταὶ Βυζαντινῆς μουσικῆς, Σωκ. Φαῖτατζίδης, Λεων. Καζαντζίδης ἔμποροι, ἐκ Θεσπλίῃς, ADOLF LIPPOLD Γερμανὸς Καθηγητῆς, Ἀναστ. Κυρτόπουλος φωτογράφος ἐκ Θεσπλίῃς, Κ. Θεοχάρης Ὑποστράτηγος ἐ. ἀ. ἐξ Ἀθηνῶν.

Δωρεαί. Προσέφεραν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ παρόντος δωρεὰν κυκλοφοροῦντος περιοδικοῦ: Οἱ κ. κ. Κ. Σιγγελῆς Ν. Ἀφησιὰ δραχ. 150.000, Δημ. Λουκάκης Ν. Ἀφησιὰ 80.000, Ἀθ. Παπαθωμᾶς ὑλοτόμος Ἄγ. Ὅρους, Θεοδ. Μουμτζῆς Θεσπλίῃς, Γέρον Δαβὶδ ἀντιπρόσωπος Ρωσικοῦ, Κ. Θεοχάρης ὑποστράτηγ. ἐ. ἀ. Ἀθηναί, Ἄνις Ἄννα Τρύφων Θεσπλίῃ ἀνά 50.000, Δημ. Καραμανλῆς Καπόχωρα Κασσάνδρας, Ἀρχιμ. Κύριλλος Ζαχόπουλος Ν. Σμύρνη Ἀθηναί ἀνά 30.000, Γέρ. Σάββας Μολυβδοκκλησιώτης Καρυαί, Γερ. Σάββας Φιλοθεΐτης, Ἰω. Λουκάκης Ν. Ἀφησιὰ καὶ αἱ κυραὶ Οὐρ. Ματσοπούλου, Μαρ. Ψυλλάκη, Σοφ. Ἀντωνίου Ν. Σμύρνη Ἀθηναί ἀνά 20.000, Δημ. Χατζηδημητρίου Θεσπλίῃς 15.000, Γέρ. Ἰωακείμ Κουσοκαλυβίτης, Κα Μαρ. Ἀλεξανδρίδου Ν. Σμύρνη, Κυρ. Φλώκος Καθηγ. Πάτραι, Χρ. Δ. Μπάστας, Στ. Μοσχογιάννης, Νικ. Φλώκος Ὀκτωνιά Εὐβοίας, Γεώρ. Γερούκης μαθητῆς Ἄγ. Ἀναστασίας Θεσπλίῃς ἀνά 10.000.